Poštnina plačana v gotovini.

Leto XXII., št. 179

Ljubljana, petek 1. avgusta 1941-XIX

Cena cent. 70

Upravništvo: Ljubljana, Knaflјeva 5 — Telefon štev. 31-22, 31-23, 31-24,
Inseratni oddelek: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5. — Telefon 31-25, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana št. 17.749.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kr. Italije in inozemstva ima Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno L. 12.—, za inozemstvo pa L. 20.—

Uredništvo: Ljubljana, Knaflјeva ulica 5, telefon 31-22, 31-23, 31-24.

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano

Še vedno hudi boji pri Smolensku

Sovjetsko poveljništvo pošilja v protinapade nove rezerve, ki pa doživljajo hude izgube — Ojačena nemška ofenziva na jugu

Stockholm, 31. jul. d. Položaj na vzhodnem bojišču je razen na svojem južnem delu ostal v glavnem neizpremenjen, dasi se borbe na vseh glavnih odsekih nadaljujejo z nezmanjšano srditostjo.

Z južnega frontnega odseka dospele najnovejše informacije pravijo, da so nemške čete tu na mnogih delih po zlomitvi ogorčenega sovjetskega odpora osvojile nekaj novih utrjenih postojank in da se z njih sedaj nemška ofenziva z ojačeno silo nadaljuje proti vzhodu.

Na osrednjem frontnem odseku, na področju Smolenska, je še vedno v teku velika materialna bitka, ki se z obeh strani vodi z velikimi sredstvi. Sovjetske čete prehajajo tu še zmerom v protinapade z znatnimi rezervami, vendar pa so njihove izgube na ljudeh in materialu izredno velike.

Ker nemško letalstvo brez prestanka bombardira prometne poti, po katerih dohajajo sovjetski vojski rezerve v bojno črto, je treba računati, da bo moral sovjetski odpor počasi uplahniti.

Po vesteh iz sovjetskih virov je nemška ofenziva na centralnem frontnem odseku ponovno vzplamtela na njenem levem krilu in se bijejo sedaj **zelo krvave borbe pri Novorževu,** jugovzhodno od Pskova, kakih 20 km od železniške proge **Leningrad-**Vitebsk.

Na leningrajskem vojnem področju se borbe nadaljujejo na več izoliranih področjih tako južno od Leningrada kakor tudi jugozapadno odtod, kjer prodirajo Nemci ob železniški progi Leningrad-Narva.

Na finskem frontnem odseku ni zabeležiti niti na področju vzhodno od Ladoškega jezera niti na Karelski ožini kakih večjih izprememb.

S finskega bojišča

Helsinki, 31. jul. d. Z merodajnega finskega mesta objavljajo naslednje podrobnosti o vojaškem položaju na severnem delu vzhodnega bojišča:

Na finsko-sovjetskoruski meji se vojaške operacije nadaljujejo po načrtu. Pri očiščevanju mnogoštevilnih gnezd sovražnikovega odpora je bilo zaplenjenega zelo mnogo vojnega materijala, med katerim je tudi šest tankov in devet protitankovskih topov.

O poskusu sovjetsko-ruskih čet izkrcati se pri Bendtskaerju objavljajo z omenjenega merodajnega finskega mesta naslednje podrobnosti:

Pod zaščito polarnega somraka, ki je še vedno v teh severnih predelih, se je 125 sovjetsko-ruskih vojakov, opremljenih s strojnicami, s pomočjo večjega števila gumijastih čolnov izkrcalo pri Bendtskaerju. Finska stražna posadka na obali, ki je štela samo 10 mož, se je v borbi s sovjetskimi napadalci umaknila v tamkajšnji svetilnik in se zabarikadirala pod vrhom svetilniškega stolpa. Iz vrst posadke finske obalne mornarice je bila finski četi poslana na pomoč 12 mož broječa udarna četa, oborožena z avtomatskim orožjem. Ta pomožna četa se je navzlic svoji številčni šibkosti, takoj vrgla v borbo proti sovjetsko-ruskim napadalcem, ki so oblegali prvotno finsko stražno posadko v svetilniku. V teku borbe so se sovjetsko-ruske čete umaknile. Ko se je zdanilo, je bil boj končan. Vseh 125 ruskih vojakov, ki so se izkrcali, je bilo ubitih, toda tudi na pomoč dospela finska udarna četa je utrpela hude izgube. štirje možje so padli, vsi ostali pa so bili ranjeni.

V finski prestolnici tudi včeraj ves dan ni bilo nobenega sovjetskega letalskega napada in tudi ne nobenega letalskega alarma.

Helsinki, 31. jul. d. Finski list »Ajan Suunta« zahteva v posebnem članku, objavljenem v snočnji izdaji, naj vlada takoj prepove delovanje angleške uradne Reuterjeve poročevalske agencije na področju Finske. List pravi, da je Anglija sedaj sovražnica Nemčije in zaveznica boljševiške Rusije. To dejstvo nujno daje smer vsej angleški propagandi. Prav tako kakor so bile prepovedane vse vesti sovjetsko-ruske uradne agencije Tass na Finskem, se mora prepovedati tudi delovanje Reuterjeve agencije. List pravi na koncu, da informacije, ki jih potrebuje Finska, lahko dobi od nemških poročevalskih agencij, pri katerih lahko računa z večjo objektivnostjo, kakor pri Reuterju in Tassu.

Zadrževano finsko poslaništvo v Moskvi

Helsinki, 31. jul. d. Člani bivšega finskega poslaništva v Moskvi so še vedno na postaji Leninkan v bližini turško-sovjetske meje. Skupaj s svojimi družinami so člani finskega poslaništva sedaj že tri tedne zaprti v železniških vagonih. Finsko zunanje ministrstvo je od svojega bivšega poslanika v Moskvi, Hynninena, prejelo brzojavko z datumom od 22. julija, v kateri sporoča, da postaja zdravstveno stanje osebja poslaništva nevzdržno. Sam poslanik kakor tudi več drugih oseb iz njegovega spremstva je obolelo na griži. Manjkajo vsakršna zdravila, temperatura pa se dvigne podnevi do 44 stopenj.

Rumunsko poslaništvo v Helsinkih

Helsinki, 31. julija d. Po sklepu rumunske vlade je bilo v Helsinkih ustanovljeno novo rumunsko poslaništvo, ki je bilo ukinjeno med finsko-sovjetsko vojno lansko zimo. Za novega rumunskega poslanika v Helsinkih je bil imenovan Constantinide, ki je že dopotoval v finsko prestolnico.

Tuji novinarji na Finskem

Helsinki, 31. julija d. List »Uusi Suomi« poroča, da je včeraj prispelo iz Berlina na Finsko 17 tujih novinarjev, ki potujejo na povabilo finske vlade. Pred odhodom novinarjev je finski poslanik v Berlinu Kivamaeki v kratkem nagovoru opozoril predstavnike tujega tiska da se Finska bori danes za svojo neodvisnost. Naglasil je, da Finska v tej borbi danes ni več sama, marveč ima močnega zaveznika, da pa so navzlic temu njene žrtve zelo velike.

Upravna ureditev zasedenih baltiških dežel

Helsinki, 31. jul. d. Nemški civilni upravni komisar za Ostland (pokrajino, ki jo na severu meji reka Dvina in obsega tudi del Litve) je skupaj z nemškim generalnim komisarjem za Litvo izdal na prebivalstvo proglas, v katerem razglaša uvedbo nove nemške civilne uprave v Ostlandu in novo upravno razdelitev tega ozemlja. Bivša Litva je po novi razdelitvi razpadla v tri distrikte: Kovno, Vilno in Šavli. V komisarskem proglasu je med drugim tudi rečeno, da bodo v novo upravo občin in mest povabljeni na sodelovanje tudi zastopniki domačega prebivalstva. Proglas se konča s pozivom, da mora vse prebivalstvo sodelovati pri obnovi razdejane dežele.

Zopet letalski napad na Moskvo

Helsinki, 31. jul. č. Nemško letalstvo je v noči na četrtek zopet napadlo z bombami Moskvo. Sovjetsko poročilo, ki je bilo davi objavljeno o tem napadu, trdi, da se je Moskvi približalo več desetin nemških bombnikov, pravi pa kakor običajno, da jih je sovjetska protiletalska obramba zavrnila, še preden so mogla doseči mesto samo.

Dokumenti razbite ruske armije

Berlin, 31. jul. s. »12-Uhr Blatt« objavlja senzacionalno vest, da so nemške vojaške oblasti našle v Lucku v nekem uradu, kjer je bil prej sedež ruskega armijskega poveljništva, dokumente in razne odredbe, navodila ter rokopise, ki podajajo točne številčne podatke o efektivih 15. sovjetske armije. Armija bi bila morala šteti po teh dokumentih 17. julija, ko bi morala biti popolnoma pripravljena za vojno, 319.569 ljudi. Sestavljena je bila iz 2., 4., 10. in 13. strelskega zbora. 13. zbor je obsegal dve diviziji z 42.138 možmi, 9000 konji, 1207 strojnicami, 347 topovi in 2500 motornimi vozili. Ostali trije zbori so šteli po 3 divizije in so bili sestavljeni iz topniških polkov, oklopnih brigad in enega kemijskega bataljona. Rezerve so štele 31.880 mož. Nadalje je bila armiji dodeljena 5. letalska lovska in 7. bombniška divizija s skupno 516 letali. Dne 17. julija, pravi list, bi bila morala armija po volji moskovskih gospodarjev biti pripravljena za borbo ter se pognati proti Vzhodni Prusiji in severnemu delu poljske generalne gubernije, nato pa proti osrednji Evropi. Bila pa je ob pravem času nenadno napadena od nemških oboroženih sil, premagana in uničena.

Uničena sovjetska tankovska divizija

Berlin, 31. jul. d. Kakor so objavili davi z merodajne nemške vojaške strani, so severno od Smalenska uničile nemške vojaške sile na prav omejenem vojnem področju 230 sovjetsko-ruskih oklopnih vozil, ki predstavljajo več kot celokupno stanje oborožitve ene sovjetske oklopniške divizije in več, kakor znaša polmesečna proizvodnja sovjetske industrije, ki izdeluje oklopno orožje, celo v primeru, če bi ta industrija mogla v redu in po načrtu obratovati.

Berlin, 31. julija. s. Zvečer dne 29. julija je nemški protitankovski oddelek opazil vzhodno od Smolenska tri sovjetske tanke, ki so imeli zelo vidne nemške križe. Nemški vojaki so sumili, da pripadajo tanki sovražniku, in ko so se jim približali, so po njih sestavi spoznali, da so sovjetski tanki. Pričel se je boj. Z več granatami so bili sovjetski tanki uničeni. Med ujetniki, ki so tvorili posadko tankov, je bil tudi podporočnik Peter Mihaljski, ki je izjavil, da so jih poslali politični komisarji na izvidniško vožnjo.

Nov bogat plen

Berlin, 31. jul. d. Pri osvojitvi nekega sovjetsko-ruskega mesta ob zgornjem toku Dnjepra, ki so ga sovjetske čete posebno trdovratno branile, so posamezne edinice nemške vojske zajele nad 10.000 ruskih ujetnikov. Med vojnim plenom je 106 topov, ki predstavljajo popolno oborožitev celih dveh sovjetsko-ruskih divizij. Nadalje so Nemci zaplenili 58 protitankovskih topov in metalcev min, 392 strojnih pušk, 300 osebnih in tovornih avtomobilov, 300 vsakovrstnih drugih vozil, 750 konj in eno letalo.

Italijanski ekspedicijski zbor na vzhodni fronti

Rim, 31. jul. s. Italijanski ekspedicijski zbor je že dosegel področje na vzhodni fronti, na katerem se bodo v bodoče zbirale italijanske čete. Prvi oddelki zbora so na svojem potovanju po vseh deželah od Italije do vzhodne fronte doživeli najlepši sprejem tako pri vojaških oblastih kakor tudi pri civilnem prebivalstvu. Nemški oficirji in vojaki so se povsod pobratili z italijanskimi četami.

Nemški bolniški ladji v bolgarski luki

Sofija, 31. julija d. V luko Lom na Dunavu sta prispeli dve nemški bolniški ladji, ki bosta prevzeli transporte nemških ranjencev z besarabske fronte v zaledje.

Nemško vojno poročilo

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 31. julija. Vrhovno vojno poveljništvo objavlja danes naslednje poročilo::

Pri zasledovanju v Ukrajini poraženih sovjetskih armij so nemške sile udarile globoko v sovražne pokrete za umik. Obkolitev sovražnika vzhodno od Smolenska je bila še bolj zožena. Oddelki, ki se borijo na Estonskem, so vrgli nasprotnika nazaj proti severu.

Bojna letala so preteklo noč učinkovito obmetavala z bombami vojaške cilje v Moskvi in železniško križišče Orel.

Podmornice so zasledovale razkropljene ostanke na Atlantiku napadenega konvoja in potopile še 5 oboroženih trgovskih ladij s skupno 24.000 tonami. Celotne izgube sovražnika pri teh operacijah so se torej zvišale na 140.500 ton.

V boju proti Angliji je letalstvo vzhodno od Lowestofa z bombami hudo poškodovalo veliko trgovsko ladjo. Drugi bombni napadi so bili zadnjo noč usmerjeni na letališča na jugovzhodu in jugozapadu otoka.

Poskušeni napad približno 40 angleških letal, ki so z matične ladje za letala na Severnem ledenem morju startala proti pristanišču Kirkenes, se je izjalovil. Sovražnik je pri tem izgubil v letalskih bojih 23, po protiletalskem in mornariškem topništvu pa 5 letal.

Nad Nemškim zalivom so sestrelila lovska letala iz oddelka osmih angleških bombnikov 5 letal. Mornariško topništvo je zrušilo 2, stražni čoln pa eno angleško bojno letalo.

V nekaterih krajih zapadne Nemčije so angleška letala preteklo noč metala razdiralne in zažigalne bombe. Med civilnim prebivalstvom je bilo nekaj mrtvih in ranjenih.

Rooseveltov svetovalec na obisku v Moskvi

Hopkins se pogaja s Stalinom o ameriški pomoči Sovjetski zvezi

Washington, 31. jul. u. Službeno je bilo objavljeno, da je Harry Hoppkins prispel že včeraj po nalogu Roosevelta iz Londona v Moskvo z nalogo, da se sestane s Stalinom in drugimi zastopniki sovjetske vlade ter razpravlja z njimi o ameriških dobavah vojnih potrebščin Rusiji. Harry Hoppkins se je že snoči sestal s Stalinom.

Vesti iz Moskve pa potrjujejo, da Stalin tudi v poslednjih dneh ni prikrival svojega nezadovoljstva zaradi težkoč, na katere je naletelo prevažanje vojnih potrebščin iz demokratskih držav v Rusijo. Londonski krogi upajo, da bo Hopkinsu uspelo premagajte te težkoče. V Londonu tudi pripominjajo, da je Hopkins prišel v Moskvo skoraj ob istem času, kakor se je pojavila napetost na Daljnem vzhodu, zaradi česar ni izključeno, da se bo s sovjetskimi voditelji pogajal tudi o zavarovanju skupnih rusko-ameriških interesov na Daljnem vzhodu, zaradi česar ni izključeno, da se bo s sovjetskimi voditelji pogajal tudi o zavarovanju skupnih rusko-ameriških interesov na Daljnem vzhodu in na Tihem oceanu.

Isti polslužbeni krogi pripominjajo, da je Hopkins najintimnejši in najzaupnejši svetovalec predsednika Roosevelta v evropskih zadevah. Ti krogi si obetajo, da bo obisk Hopkinsa v Moskvi napravil na prebivalstvo v Rusiji ugoden vtis in da bo predvsem z njim podan dokaz o iskrenosti ameriške obljube gled pomoči Sovjetski Rusiji v borbi proti osi.

Harry Hopkins je prispel v Moskvo z letalom. Spremljala sta ga brigadni general Joseph Mac Harney in poročnik John Allison. Zvedelo se je, da je bilo potovanje Američanov zelo dramatično.

Stockholm, 31. jul. (DNB) Kakor poročajo iz Moskve, je včeraj prispel tjakaj osebni svetovalec ameriškega predsednika Roosevelta in njegov ekspert v vprašanjih ameriške pomoči Veliki Britaniji, Harry Hopkins. Rooseveltovega odposlanca je v Kremlu sprejel predsednik sveta ljudskih komisarjev Stalin, ki mu je ob tej priliki izročil posebno poslanico za predsednika Roosevelta. O vsebini te poslanice do davi s službenega mesta ni bilo objavljeno še nikako poročilo.

Stockholm, 31. jul. d. V Moskvo dospeli Rooseveltov odposlanec za vprašanja ameriške pomoči Veliki Britaniji Harry Hopkins je po svojem prihodu v Moskvo podal predstavnikom sovjetskega in tujega tiska kratko izjavo, v kateri je med drugim dejal, da računa, da se bo za svojega bivanja v Moskvi dvakrat ali trikrat sestal s Stalinom. Izjavil je, da bo namen njegovih razgovorov s predsednikom sveta ljudskih komisarjev obravnavanje sedanjega položaja, kakor je nastal z vojno med Sovjetsko unijo in Nemčijo. Pripomnil je, da mu je predsednik Roosevelt naročil, naj izjavi predsedniku sovjetske vlade, da bo ameriška vlada nudila Sovjetski uniji v tej vojni »vso pomoč, kolikor ji bo mogoče.«

Po prvem sestanku s Stalinom je Hopkins zastopnikom tiska izjavil, da je razpravljal z njim tudi o oskrbi Sovjetske unije z ameriškim vojnim materialom. Dejal je, da se bo s Stalinom ponovno sestal v teku današnjega dneva. Na koncu je Hopkins naglasil, da mu je Stalin izročil osebno poslanico za predsednika Roosevelta, v kateri med drugim zlasti »zagotavlja ameriški vladi in ameriškemu ljudstvu, naj se ne varata glede vloge, ki jo Sovjetska unija namerava igrati — tako je Stalin baje samozavestno izjavil v svoji poslanici, — pri uničenju nemške države.«

Na vprašanje, kako naj bi se uredilo dobavljanje ameriškega vojnega materiala Sovjetski uniji, je Hopkins odgovoril, da je prepričan, da gotovo ne bo vsaj v plačevanaju ameriškega vojnega materiala za Rusijo nobenih težav. Na koncu je Hopkins naglasil, da je prišel v Moskvo na osebno pobudo ameriškega predsednika.

Stockholm, 31. jul. d. Kakor poročajo iz Moskve, je bil Rooseveltov odposlanec Harry Hopkins snoči pri namestniku zunanjega ministra Molotovu in podpredsedniku ožjega sovjetskega obrambnega komiteja. Molotov je nato prisostvoval prvemu razgovoru med Hopkinsom in Stalinom.

Sovražnosti med Perujem in Ekvadorjem

Buenos Aires, 31. jul. d. Iz Lime poročajo, da je perujski zunanji minister službeno demantiral navedbe oficielnega komunikeja ekvadorske vlade, po katerem naj bi bil med vladama obeh republik že dosežen sporazum glede roka, kdaj naj se ustavijo obmejne sovražnosti, ki so še v teku.

Kakor poročajo iz Washingtona, je prispel tjakaj v neki tajni misiji finančni minister ekvadorske republike Vicente Illingworth Icaza. Po informacijah iz Washingtona se bo ekvadorski finančni minister brzkone pogajal za nove ameriške kredite.

Audaci sortite e puntate nell'AO

Nella regione di Gondar l'avversario ovunque fugato — Un velivolo nemico abbattuto — Un piroscafo danneggiato

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 31 luglio il seguente bollettino di guerra n. 422:

Nell'Africa settentrionale, sul fronte di Tobruk, reparti nemici con carri armati sono stati volti in fuga. Artiglierie germaniche hanno colpito impianti e apprestamenti della piazza.

Durante l'incursione aerea su Bengasi citata nel bollettino di ieri la nostra difesa ha abbattuto un velivolo britannico che è precipitato in mare.

Aerei dell'Asse hanno danneggiato gravemente un piroscafo al largo delle coste cirenaiche.

Nell'Africa orientale, in regione Gondar, reparti di camicie nere e di coloniali hanno affettuato audaci sortite e puntate riuscendo a penetrare nello schieramento avversario. Il nemico ha opposto resistenza ma è stato ovunque fugato subendo perdite di uomini e di materiali. In questi ultimi giorni l'abitato di Gondar ha subito qualche incursione aerea. Non si lamentano vittime.

Velivoli britannici, nel pomeriggio di ieri, hanno attaccato Cagliari. La nostra difesa in concorso con la caccia ha prontamente stroncato l'azione avversaria che ha causato una sola vittima.

Drzni izpadi in sunki v vzhodni Afriki

V gondarski pokrajini je bil nasprotnik povsod pognan v beg — Eno sovražno letalo sestreljeno — Ena ladja poškodovana

Glavni stan Oboroženih Sil je 31. julija objavil naslednje 422. vojno poročilo:

V severni Afriki so bili sovražni oddelki, ki so nastopili s tanki, v odseku pri Tobruku, pognani v beg. Nemško topništvo je obstreljevalo naprave in objekte v trdnjavi.

Pri letalskem napadu na Bengazi, omenjenem v včerajšnjem vojnem poročilu, je naša obramba sestrelila eno angleško letalo, ki je padlo v morje.

Osna letala so hudo poškodovala neko ladjo vzdolž cirenaiške obale.

V vzhodni Afriki so oddelki črnih srajc in kolonijskih vojakov na področju pri Gondarju izvedli drzne izpade in sunke ter jim je uspelo prodreti med sovražne postojanke. Sovražnik se je upiral, a je bil povsod pognan v beg. Prizadete so mu bile izgube in materijalna škoda. V poslednjih dneh je bilo mesto Gondar nekajkrat napadeno od sovražnih letal. Žrtev ni bilo.

Angleška letala so včeraj popoldne napadla Cagliari. Naša obramba je ob sodelovanju lovskih letal takoj onemogočila sovražno akcijo, ki je zahtevala le eno žrtev.

Izjava egiptskega min. predsednika

Carigrad, 31. julija d. Kakor poročajo iz Kaira, je predsednik egiptske vlade Siri paša na včerajšnji seji parlamenta izjavil, da nemško in italijansko letalstvo doslej v nobenem primeru nista izvršili kakih neupravičenih napadov na egiptsko ozemlje. Naglasil je, da od trenutka, ko je Italija stopila v vojno, pa do danes letala držav osi niti enkrat niso napadla kakega nevojaškega cilja.

Censimento della popolazione

Oggi 31 luglio è la data del censimento della popolazione della provincia di Lubiana.

Gli ufficiali di censimento hanno distribuito i fogli di censimento e perciò ogni famiglia deve avere già ricevuto il foglio di famiglia, ed ogni convivenza il foglio di convivenza.

Chi non l'avesse ancora ricevuto, ha l'obbligo di presentarsi direttamente allo ufficio comunale di censimento per ritirarlo (per la città di Lubiana tale ufficio è nel palazzo del Liceo comunale femminile in via Bleiweisova, piano II.).

Chi, non avendo ricevuto il foglio di censimento, non si rechi a ritirarlo direttamente all'ufficio comunale, contravviene all'obbligo stabilito dalle norme per l'esecuzione del censimento, approvate con il decreto dell'Alto Commissario n. 24 del 9 corrente, e incorre nelle previste sanzioni.

Si ritiene opportuno chiarire che, se in uno stesso appartamento convivono due famiglie aventi economie separate e una sola di esse abbia ricevuto il foglio di censimento, il capo dell'altra famiglia ha l'obbligo di ritirare il proprio foglio di famiglia, direttamente dall'ufficio comunale di censimento. Si precisa, anche, che un subinquilino, che non partecipa ai pasti della famiglia presso cui abita, costituisce una famiglia a sè stante e come tale deve essere censito con un foglio di famiglia separato.

Ljudsko štetje v Ljubljanski pokrajini

Danes, 31. julija je dan ljudskega štetja Ljubljanske pokrajine.

Uradniki, določeni za popis prebivalstva, so razdelili popisne pole in zato je morala vsaka družina že prejeti družinsko polo in vsaka zajednica polo za zajednico.

Kdor pa je še ne bi bil prejel, mora sam iti ponjo na mestni urad za ljudsko štetje (za mesto Ljubljano je ta urad v palači ženskega dekliškega liceja na Bleiweisovi cesti II. nadstr.)

Kdor ni prejel popisne pole in ne gre sam ponjo na omenjeni mestni urad, se pregreši proti predpisom odredb za izvršitev ljudskega štetja, odobrenih z uredbo Visokega Komisarja št. 24 od 9. t. m. in se kaznuje po zadevnih predpisih.

Potrebno je pojasniti še tole: če živita dve družini z ločenim gospodinjstvom v istem stanovanju in je ena sama prejela popisno polo, je dolžan družinski poglavar druge družine sam dvigniti svojo popisno polo neposredno pri mestnem uradu za ljudsko štetje. Podnajemnik, ki ni na hrani pri družini, pri kateri biva, in tvori družino zase, mora biti vpisan na posebnem družinskem listu.

Kentski vojvoda v Kanadi

New York, 31. jul. d. Iz Ottawe poročajo, da je bil britanski vojvoda od Kenta, ki je častni gost predsednika kanadske vlade Mackenzia Kinga, pri obedu, prirejenem njemu na čast. Vojvoda Kentski bo v Kanadi obiskal letalska vežbališča v Trentonu in Bordenu, nato pa bo odpotoval v zapadno Kanado.

Duce med rudarji

V Valdarnu si je ogledal v premogovniških rovih razvoj proizvodnje, v Mantovi pa je pregledal legijo miličnikov, namenjenih na rusko fronto

Rim, 31. jul. u. Predvčerajšnjim je bil Duce v lignitskem revirju v Valdarnu. Sam je bil v rovih in se je poučil o naraščajočem razvoju rudniške proizvodnje in kapaciteti revirja, ki jo cenijo na okrog 100 milijonov ton lignita. Duce je obiskal tudi fašistični dom in bolnišnico, kjer je bilo nekaj ranjencev. Bolnišnici je daroval večjo vsoto denarja za obnovo in modernejšo ureditev bolniškega poslopja. Iz Valdarna je odpotoval v Carpi in si je tam ogledal neko večjo tovarno, fašistični dom. kjer se je poklonil pred spomenikom padlih fašistov, mestni dom, dom matere in otroka ter še neko drugo deško zavetišče. Tudi v Carpiju so ga sprejele ogromne množice ljudi in mu priredile velike ovacije.

Včeraj zjutraj je Duce prispel v Mantovo, kjer je pregledal miličniško legijo, ki se odpravlja na rusko fronto. Ogledal si je Viriglijski park in nato neko tovarno, Bil je pri ustanovitvi okrajne fašistične organizacije »Michele Bianchi«, poklonil se je pred spomenikom padlih fašistov pri Fašistični zvezi in si ogledal muzej preporoda in dela za obnovo dvorane Mantegne. Prisostvoval je tudi otvoritvi novih prostorov okrajne fašistične organizacije »Arnaldo Mussolini« in obiskal kolonijo Belfiore, kjer je 300 mantovskih otrok. Velika množica ljudi je tudi v Mantovi priredila Mussoliniju navdušen sprejem. Mussolini je množico kratko nagovoril.

Iz Mantove je Duce krenil v Modeno. Na železniški postaji se je zbrala velika množica ljudi in mu priredila navdušen sprejem. Iz Modene se je odpeljal v Forli, kjer je v spremstvu tajnika stranke pregledal nacionalni tabor podčastnikov mladinskih GIL. Po pregledu so bataljoni vojaško organizirane mladine z rimskim korakom defilirali mimo njega. Pred spomenikom padlih so prepevali nacionalne himne. Paradi je prisostvovala velika množica ljudi.

Berlin, 31. jul. s. Ves nemški tisk objavlja podrobna poročila o potovanju Duceja po Toscani, Lombardiji in Emiliji ter o navdušenih manifestacijah, ki so mu jih priredile množice civilnega prebivalstva ter čete, ki so pripravljene na odhod na vzhodno fronto. Listi tudi poročajo, kako se vsi Italijani enako kakor Nemci popolnoma zanašajo na neizbežno zmago osi, za kar je sam Duce prevzel jamstvo v enem svojih poslednjih govorov.

Japonska pripravljenost

Japonski min. predsednik o mobilizaciji vseh razpoložljivih sil

Tokio, 31. jul. u. Japonski ministrski predsednik Konoje se je včeraj udeležil 16. plenarne seje nacionalne mobilizacijske komisije. Na seji je imel kratek govor, v katerem je opozoril na potrebo, da se pospeši izvajanje nacionalnega programa, ki naj usposobi Japonsko, da bo pripravljena na sleherno eventualnost na Daljnem vzhodu. Evropska vojna je z rusko-nemškim konfliktom prešla v novo fazo. Ta vojna bo imela nedvomno vrsto posledic za Japonsko. Težko je napovedati, kako bi se evropska vojna lahko še nadalje razširila na druga področja. Glede na nagle spremembe v svetovnem razvoju mora biti sleherni Japonec pripravljen na najhujše. Japonska vlada si prizadeva na vse načine, da bi mobilizirala vse sile države in premagala sleherno težavo, ki bi lahko nastala tudi v bodoče. Zaključil je svoj govor s pozivom, naj komisija pospeši svoje delo, da bi se važni načrti o mobilizaciji vseh sil v državi čim prej izvedli.

Nizozemski petrolej

Tokio, 31. julija u. Zastopnik informacijskega urada je novinarjem izjavil, da je vlada Nizozemske Indije obvestila japonski generalni konzulat v Bataviji, da so neresnične vesti, po katerih naj bi bila ukinila izvajanje petrolejske pogodbe z Japonsko. Tisk očitno ni razlikoval blokiranja japonskega imetja in kreditov v Nizozemski Indiji od ukinitve petrolejske pogodbe, ki ostane zaenkrat še nadalje v veljavi tako, da bo Japonska še nadalje prejemala petrolej iz Nizozemske Indije.

Omejitve izvoza iz Nizozemske Indije

Batavija, 31. julija u. Vojaške oblasti so razglasile, da bodo morale ladje tujih držav v bodoče imeti posebno dovoljenje za natovarjanje premoga in drugih potrebščin v nizozemskih indijskih lukah.

Tokio, 31. jul. (Domei). Oblasti v Nizozemski Vzhodni Indiji so odredile, da mora v bodoče vsaka tuja ladja, ki bi želela zapluti v kako luko Nizozemske Vzhodne Indije zaradi obnovitve goriva, živeža ali pa zaradi potrebnih popravil, najprej zaprositi za posebno dovoljenje pri tamkajšnjih vojaških oblastih.

Angleški varnostni ukrepi

Tokio, 31. julija s. Agencija Domei objavlja vest iz Bangkoka, da se angleško vojno brodovje na Daljnem vzhodu pripravlja, da obkoli in zastraži Malajski polotok.

Šanghaj, 31. julija u. Iz Singapura poročajo, da Angleži naglo utrjujejo najvažnejše strateške točke na Borneju. Na otok prihaja že nekaj časa mnogo vojnih potrebščin in čet. Med njimi so oddelki, ki so se borili v Dunkerqueu, v Libiji, v Grčiji in na Kreti. Čete so po večini iz Avstralije, Birme in Indije. Dva okraja pokrajine Saravak na Borneju sta bila proglašena za vojaško področje.

Japonska vojska v Francoski Indokini

Japonski komunike o izkrcanju v Saigonu

Tokio, 31. julija (Domei) Vrhovno poveljništvo japonskih čet je objavilo danes naslednji komunike:

Dodatne japonske vojaške sile, ki so bile v skladu s francosko- japonsko pogodbo o skupni obrambi poslane v Francosko Indokino, so se 29. julija izkrcale v Saigonu in okoliškem področju. Vrhovni poveljnik japonskih vojnih sil v Francoski Indokini je general Shopiro Ida.

General Ida je izšel iz japonske vojne akademije, iz katere je bil takoj po diplomiranju sprejet v vrste japonskega generalnega štaba. L. 1915 je bil japonski vojaški zastopnik v Evropi. Po povratku na Japonsko l. 1921 je bil imenovan za vojaškega instruktorja v japonski vojni akademiji, nato pa mu je bilo poverjeno poveljstvo nekega polka. Kasneje je bil imenovan za šefa generalnega štaba divizije, nakar so mu bili poverjeni posli načelnika urada za novačenje v vojnem ministrstvu. L. 1938 je bilo generalu Idi poverjeno važno poveljniško mesto v kitajski vojni v činu divizijskega generala.

Saigon, 31. julija (Domei) Vrhovni poveljnik japonskih vojnih sil v Indokini, general Shopiro Ida, je s posebno ladjo dospel v Saigon. Ob prihodu so ga razen predstavnikov francoskih oblasti sprejeli v imenu vrhovnega poveljstva francoskih vojnih sil v Indokini polkovnik Alexandri, ki je japonskega generala že na parniku obiskal. V spremstvu polkovnika Alexandrija so bili š trije francoski visoki uradniki kot zastopniki guvernerja pokrajine Kočinćine, vrhovnega poveljništva francoske vojne mornarice na Daljnem vzhodu ter poveljnik francoske posadke v Kočinčini.

Povečana napetost med Japonsko in Ameriko

zaradi poškodovane ameriške bolničarske ladje pri letalskem napadu na Čungking

Šanghaj, 31. jul. u. Japonski bombniki so poškodovali ameriško topničarsko ladjo »Tutuilo«, na kateri pa ni bilo človeških žrtev. Ladja je bila poškodovana v Čungkingu o priliki poslednjega japonskega letalskega napada na to mesto.

V podrobnem se je zvedelo, da se je nad Čungkingom včeraj pojavilo 27 japonskih letal. Nekaj bomb je padlo v bližino ameriškega poslaništva. Ena izmed njih je eksplodirala nekaj metrov daleč od prve ameriške topničarske ladje. En reševalni čoln na ladji je bil razdejan. Druge bombe so poškodovale stanovanjska poslopja poslaniškega uradništva.

Ameriški protest v Tokiju

Washington, 31. jul. u. Vlada Zedinjenih držav je formalno protestirala pri japonski vladi zaradi poškodovanja ameriške topničarke »Tutuile« pri zadnjem japonskem letalskem napadu na Čungking.

New York, 31. jul. d. Ameriški listi objavljajo deloma tudi pod velikimi naslovi vest, da je ameriška vlada poslala japonski vladi protest zaradi bombardiranja ameriške topničarke »Tutuila«, ki je bila baje zadeta od japonskih letalskih bomb pri zadnjem japonskem letalskem napadu na kitajsko prestolnico Čungking. Po nadaljnjih informacijah iz Washingtona, ki jih objavlja ameriški tisk, je imel predsednik Roosevelt zaradi bombardiranja te ameriške topničarke včeraj v Beli hiši posvetovanja s šefom generalnega štaba Marshallom ter s šefom mornariškega štaba admiralom Starkom. O rezultatu teh razgovorov ni bilo mogoče zvedeti nobenih podrobnosti.

Ameriška topničarka »Tutuila«, ki je bila po zatrjevanju ameriškega tiska zadeta o priliki japonskega letalskega napada na Čungking, je 370tonska rečna vojna ladja, zgrajena l. 1927., in ima 38 mož posadke. »Tutuila« spada v isto vrsto kakor topničarka »Panay«, ki je bila prav tako od japonskih letalskih bomb zadeta in potopljena l. 1937. na reki Jangce.

New York, 31. jul. d. Kakor poročajo ameriške agencije neslužbeno iz Tokija, je japonska vlada izrazila vladi Zedinjenih držav globoko obžalovanje zaradi bombardiranja ameriške topničarke Tutuila«, ki so jo bombe zadele o priliki japonskega letalskega napada na Čungking.

Ovirana japonska plovba

New York, 31. jul. d. Kakor poročajo iz San Francisca, se japonska luksuzna potniška ladja »Tatura Maru«, ki se je ustavila v San Franciscu, da izkrca večje število ameriških potnikov, nato ni ustavila tudi v Los Angelesu, kakor je bilo nameravano, marveč je izpred San Francisca, kjer je bila v negotovosti dalje časa zasidrana, včeraj zjutraj odplula naravnost proti Japonski. Ameriški potniki, ki so bili namenjeni v Los Angeles, so se morali izkrcati že v San Franciscu.

New York, 31. jul. d. Kakor poročajo iz Balboe v pasu Panamskega prekopa, je danes priplula tjakaj japonska tovorna ladja »Vagaki Maru«, ki je pripeljala tovor cementa in drugega gradbenega materijala, potrebnega za obrambna gradbena dela, ki so v teku na področju Panamskega prekopa. Odkar so ameriške oblasti pretekli teden prepovedale prehod japonskim ladjam skozi Panamski prekop, je to prva japonska ladja, ki se je ustavila na tem področju. Vse druge japonske ladje so morale ubrati na vožnji iz Atlantika v Tihi ocean pot okrog rta Horn v Južni Ameriki. Pričakujejo, da bo danes dospela semkaj še neka druga japonska ladja, ki ima razen tovora cementa na krovu tudi večje število potnikov.

Bolgarska kraljica na obisku v Italiji

Rim, 31. julija u. Bolgarska kraljica Ivana je prispela včeraj v Italijo. Kraljica bo v gosteh pri Nj. Vel. Kralju in Cesarju ter Kraljici.

Nova nemško-turška trgovinska pogajanja

Ankara, 31. julija d. Kakor poročajo s pooblaščenega mesta, se bodo napovedana pogajanja za sklenitev nove nemško-turške trgovinske pogodbe pričela v začetku septembra.

Disciplina della circolazione e degli esercizi pubblici

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, viste le ordinanze commissariali 12 luglio 1941-XIX, n. 65 e 66, **ordina:**

Art. 1. I limiti entro cui la circolazione è permessa nella provincia di Lubiana sono modificati come segue:

dalle ore 5 alle ore 22.30 nel comune di Lubiana;

dalle ore 5 alle ore 22 negli altri comuni.

Art. 2. L'orario di chiusura degli esercizi pubblici è modificato come segue:

per gli alberghi, ristoranti e caffè nella città di Lubiana alle ore 22;

per gli altri esercizi (buffet, osterie, mescite di vino, birrerie etc.) nella citta di Lubiana e per tutti gli esercizi pubblici nelle altre località della provincia alle ore 21.

Art. 3. Rimangono invariate le altre disposizioni contenute nelle ordinanze commissariali 12 luglio 1941-XIX n. 65 in 66.

Art. 4. La presente ordinanza entra in vigore il 1º agosto 1941-XIX.

Lubiana, 31 luglio 1941--XIX.

L'Alto Commissario **Emilio Grazioli**

Spremembe predpisov o prometu in ostalih obratih

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja, oziraje se na komisarijatski naredbi z dne 12. julija 1941 - XIX, št. 65 in 66:

Čl. 1. Čas, v katerem je dovoljen promet v Ljubljanski pokrajini, se spreminja tako-le:

od 5. do 22.30 v ljubljanski občini,

od 5. do 22. v ostalih občinah.

Čl. 2. Policijska ura za javne obrate se spreminja in določa takole:

za hotele, restavracije in kavarne v mestu Ljubljana do 22.,

za druge javne obrate (bifeje, krčme, vinotoče, pivnice itd.) v mestu Ljubljana in za vse javne obrate v drugih krajih pokrajine do 21.

Čl. 3. Vse druge določbe komisarijatskih naredb z dne 12. julija 1941-XIX, št. 65 in 66, ostanejo nespremenjene.

Čl. 4. Ta naredba stopi v veljavo dne 1. avgusta 1941-XIX.

Ljubljana, 31. julija 1941-XIX.

Visoki Komisar **Emilio Grazioli**

Classificazione dei prodotti alla fiera di Lubiana

Lubiana, 31 luglio

I padiglioni principali della fiera di Lubiana, quelli che accoglieranno gli espositori delle provincie italiane e della provincia di Lubiana, costruiti in muratura, stanno per essere ultimati. Voluta dal governo fascista l'esposizione fieristica autunnale vedrà presenti per la prima volta in massa tutte quelle aziende italiane che hanno interesse a far conoscere i propri prodotti sul mercato sloveno perchè tale partecipazione sia selezionata e organica e corrisponda ai fini che la fiera si propone. I prodotti sono stati classificati in 10 grandi categorie in rapporto alle necessità dell'economia locale e degli stati confinanti. Le categorie di prodotti che parteciperanno alla fiera sono quindi: agricoltura, industrie estrattive, arredamenti, industrie edili, industrie della carta, abbigliamento, meccanica, chimica, alimentazione e lavorazione artistica.

Razporeditev razstavnega blaga na velesejmu

Ljubljana, 31. jul.

Glavni paviljoni na velesejmu, v katerih bo razstavljeno blago razstavljalcev iz italijanskih in iz ljubljanske pokrajine, bodo v nekaj dneh dograjeni. Na ljubljanskem velesejmu bodo po volji fašistične vlade prvič razstavila svoje blago vsa ona italijanska podjetja, ki jim njihovi interesi narekujejo, da se na slovenskem tržišču spoznajo njihovi proizvodi. Udeležba teh podjetij bo zato selektirana in organično urejena tako, da bo ustrezala namenom, ki jih ima velesejmska prireditev. Proizvodi so bili razporejeni v 10 velikih kategorij v skladu s potrebami lokalnega gospodarstva ter gospodarskih interesov sosednih držav. Te kategorije razstavnih proizvodov so: kmetijstvo, rudarstvo, oprema, stavbna industrija, industrija papirja, manufaktura, mehanika, kemija, prehrana in umetniška izdelava.

Popravek o veljavi bivših jugoslovanskih znamk

Ljubljanska poštna pokrajinska direkcija objavlja:

Komunike, ki je bil objavljen v krajevnih listih 30. t. m. glede veljavnosti bivših jugoslovenskih znamk, ki so bile naknadno žigosane, so nekateri tolmačili v tem smislu, kakor da bi bile omenjene bivše jugoslovanske znamke veljavne tudi še za poštne pošiljke.

To pa je zmotno, ker so od 27. junija dalje za poštne pošiljke veljavne zgolj italijanske znamke. Zaradi tega se smatrajo poštne pošiljke, ki niso opremljene z italijanskimi znamkami, kakor da bi ne bile sploh opremljene z znamkami in se zato posebej taksirajo.

Komunike je imel namen, službeno potrditi, da so bili žigi v izvedbi ljubljanskih tiskarn, kakor so bili omenjeni pod 1., 2. in 3. točko omenjenega komunikeja obeleženi za veljavne bodisi v kraljevini ali v tujini s poštnega in filatelističnega vidika.

Gospodarstvo

Davek na borzni dobiček

Finančni minister Thaon di Revel je, kakor smo že poročali, pri otvoritvi nove palače zavoda Banca d'Italia v Milanu med drugim napovedal uvedbo posebnega davka na borzne dobičke in dobičke pri večji vrednosti nepremičnin. Predpisi glede tega novega davka so sedaj objavljeni. Davčna dolžnost velja za vse prodaje delnic po 20. juliju, in sicer tako pri prodajah preko borze kakor tudi v zasebnem prometu. Kot dobiček se smatra razlika med nakupno ceno odnosno obračunsko ceno ob koncu septembra 1940 in vsakokratno prodajno ceno. Predpisana je splošna dolžnost sklepanja pismenih nakupnih in prodajnih zaključkov pri bankah, borznih senzalih in drugih pooblaščenih ustanovah. Če znaša dobiček pri prodaji delnic 10% nakupne vrednosti, tedaj znaša davek eno desetino dobička; pri dobičku od 10 do 40% nakupne vrednosti znaša davek tri desetine dobička, pri dobičku preko 40% pa znaša davek polovico dobička. Istočasno je uveden enotni davek od prirastka vrednosti nepremičnin, ki znaša 60% večje vrednosti nepremičnine, doseže pri prodaji.

Uvedba davka na borzne dobičke nima toliko finančni, kakor splošno-gospodarski pomen. Preprečiti naj nadaljnje dviganje tečajev delnic na borzah. Na italijanskih borzah so se v zadnjih mesecih delnice velikih družb v znatnem obsegu dvignile. Tako je znašal na primer tečaj delnic družbe Snia Vistosa ob koncu lanskega septembra 530 lir (za 250 lir nominale), sedaj pa se giblje ta tečaj na višini 735 do 750 lir.

Gospodarske vesti

= **Iz italijanske premogovne industrije.** Vodilna italijanska zasebna premogovna družba Valdarno bo zvišala svojo glavnico od 32.5 na 50 milijonov lir. Družba bo izvršila nove investicije z namenom, da se omogoči nadaljnje povečanje produkcije. Povišanje glavnice pa je deloma tudi v zvezi z prevzemom premogovnikov družbe Soc. Agricola Industriale di Maremma (1.8 milijona lir glavnice). Družba Valdarno je v lanskem letu zabeležila 2.1 milijona lir čistega dobička (prejšnje leto 1.2) in bo izplačevala 5% dividende.

= **Iz trgovinskega registra.** Vpisala se je nastopna tvrdka: Ivan A. Grosek, trgovina z mešanim blagom, poljskimi in deželnimi pridelki na drobno in debelo, družba z o. z. v Trebnjem (osnovna glavnica 300.400 lir odnosno 800.000 din, nato vplačani znesek v gotovini 76.000 lir, poslovodje Ivan Grosek in Franc Senica, trgovca v Trebnjem). — Pri tvrdki »Intra«, družbi z o. z. pa proizvajanje in razpečevanje gradbenih potrebščin, podružnica v Ljubljani, je vpisano, da se po sklepu občnega zbora od 23. aprila t. l. prenese sedež glavnega zavoda iz Pobrežja pri Mariboru v Ljubljano; obenem je vpisan poslovodja Leo Plazer, trgovski knjigovodja v Devici Mariji v Polju. — Za 14. avgust je sklicana 11. redna glavna skupščina zadruge »Jugrad«, prve jugoslovenske gradbeno hranilne zadruge z o. j. v Ljubljani, ki bo med drugim sklepala o spremembi firme ter o nadaljnjem poslovanju zadruge in o eventualni likvidaciji. Na dnevnem redu je tudi poročilo o tožbi bivšega upravnega odbora.

= **Pred gradnjo novega mostu čez Savo pri Beogradu.** Kakor je znano je veliki viseči most preko Save med Beogradom in Zemunom porušen in je nemška vojska nedaleč od tega mostu zgradila zasilni most iz lesne konstrukcije. Sedaj poroča beograjska »Donauzeitung«, da je nemška vojska že pred dvema mesecema pričela s pripravami za postavitev novega trajnega mostu. Ker bi obnova visečega mostu zahtevala znatne stroške, zlasti pa dolgotrajna dela, bodo 400 m ob Savi navzgor zgradili docela nov most. Gradnja tega mostu bo olajšana zaradi tega, ker se bo v sporazumu z madžarsko vlado v ta namen uporabila železna kostrukcija, ki je bila pripravljena že v bivši Jugoslaviji za nov mesto preko Tise. Projektirani most preko Save bo 400 m dolg, vendar bo glede na obstoječo železno konstrukcijo le 6 m širok. Navzlic temu bo mogoče most še razširiti in sicer na ta način, da bodo na obstoječo železno konstrukcijo pritrdili na vsaki strani še 2 in pol metra širok pas na konzolah, ki bo služil za pešce in kolesarje. Ker bodo cestišče napravili iz lesenih kock in bo cestišče manj obteževalo celotno konstrukcijo, bo ta načrt izvedljiv brez ojačenja obstoječe železne konstrukcije. Novi most bo imel neposreden priključek na beograjski kolodvor, na zemunski strani pa bo dovozna cesta zvezana za velesejmom z obstoječo glavno cesto v Zemun. Most bo zgrajen tako, da bo imel v sredini 104 m širok lok, ki bo dopuščal neovirano plovbo. Največ težkoč bo povzročila gradnja temeljev s piloti in gradnja nosilnih stebrov. Na vsaki strani velikega loka bodo po trije nosilni stebri, ki bodo med seboj oddaljeni po 53 odnosno 41 m. Seveda bo treba na novo zgraditi tudi dovozno cesto.

= **Odkupna cena za ječmen v Srbiji.** Iz Beograda poročajo, da so bile te dni določene odkupne cene za ječmen letošnjega pridelka. Za pivovarski ječmen v hektoliterski teži 68 kg je določena odkupna cena 500 din za meterski stot, franko odpremna postaja, pri čemer se za vsak kilogram manjše hektolitrske teže odbije 5 dinarjev. Cena za navadni ječmen je določena na 350 din za meterski stot.

= **Bolgarska rečna plovba.** Do leta 1935 Bolgarija ni imela na Dunavu nobenih lastnih ladij in so promet vršile tuje ladje. Tega leta je Bolgarija kupila prvi rečni parnik, ki ga je preuredila za osebni promet. Glede na naraščanje prometa je bolgarsko Sobranje v letu 1938 odobrilo kredit v višini 150 milijonov levov za nakup treh nadaljnjih parnikov. Naročilo za gradnjo teh parnikov je bilo oddano v Budimpešti. Te dni je prvi parnik »Car Boris« prispel v Bolgarijo in je bil takoj uvrščen v službo. Parnik »Car Boris« spada med največje in najmodernejše parnike na Dunavu. Dolg je 76 m, širok pa 16 m. Na krov lahko vzame 700 oseb in 70 ton blaga. Opremljen je z dvema Dieselovima motorjema po 460 konjskih sil in lahko vozi proti struji s hitrostjo 22 km na uro, s strujo pa 32 km na uro. V kratkem bo dovršen tudi drugi parnik »Carica Ivana«, v septembru pa tretji parnik »Knjaz Simeon«. Poleg teh treh osebnih parnikov je bolgarska vlada oddala naročilo za gradnjo 4 vlačilcev, ki se gradijo na Bavarskem. Vsak od teh vlačilcev bo lahko prevzel 700 ton tovora. Tako bo v kratkem imela Bolgarija svojo lastno rečno plovbo.

= **Pred dograditvijo Batove tvornice na Madžarskem.** Svoj čas smo poročali, da je pričela tvrdka Bata ob Tisi pri Szolnoku graditi veliko tvornico čevljev z ostalimi obrati, ki so potrebni za izdelovanje surovin in potrebščin tvornice. V priključenem delu južne Slovaške v Ersekujvaru ima tvrdka Bata sicer že tvornico, kjer je zaposleno 1500 delavcev. Novo tvornico v Szolnoku pa gradijo v mnogo večjem obsegu in bo lahko izdelovala čevlje tudi za izvoz. Verjetno je, da bo že letos v oktobru prišla nova tvornica v obrat. Glede na okolnost, da so madžarska oblastva podprla ustanovitev te tvornice, bo podjetje spremenjeno v delniško družbo, pri kateri bodo udeležene tudi madžarske banke.

= **Nemško-madžarski filmski sporazum.** Po vesteh iz Budimpešte je bil pravkar sklenjen med Nemčijo in Madžarsko filmski sporazum, po katerem bo Madžarska v bodoče uvažala nemške filme brez kontingentnih omejitev, Nemčija pa je zajamčila Madžarski, da bo v sezoni leta 1941-42 predvajala najmanj 5 madžarskih filmov. To število naj se prihodnje leto poviša. Doslej Nemčija ni uvažala madžarskih filmov, medtem ko se madžarski filmi predvajajo že v raznih drugih državah.

= **Prva cenitev hrvatskega pridelka pšenice.** Iz Zagreba poročajo, da se ceni letošnji pridelek pšenice na Hrvatskem na 8.8 milijonov meterskih stotov, med tem ko je lani v bivši Jugosaviji znašal pridelek 19.3 milijona meterskih stotov.

= **Zamenjava dinarjev na Hrvatskem.** V zagrebških bančnih krogih cenijo, da je bilo ob nedavno zaključeni zamenjavi 500-dinarskih bankovcev predloženih v zamenjavo za okrog 1 milijardo dinarjev takih bankovcev. Kakor smo že poročali, je bilo svoj čas zamenjanih za skoro 4 milijarde din 1000 dinarskih bankovcev, tako da znaša skupna vsota zamenjanih 1000 in 500 dinarskih bankovcev skoro 5 milijard.

= **Železniški promet med Hrvatsko in Madžarsko.** Hrvatsko prometno ministrstvo objavlja, da bo s 1. avgustom obnovljen železniški promet z Madžarsko od Virovitice preko Drave in Barča na Madžarskem. Ker je most preko Drave pri Barču porušen, bo do obnove mostu urejen prevoz s čolni preko Drave.

= **Prijava zlata v Bački in Baranji.** Madžarska vlada je izdala naredbo, po kateri se s takojšnjo veljavnostjo razširijo vsi madžarski devizni predpisi na zasedeno področje Bačke in Baranje. Obenem bodo morali prebivalci Bačke in Baranje do 12. avgusta prijaviti, koliko imajo zlata, starega zlata in zlatnikov.

Letalski boji na zapadu

Berlin, 31. jul. d. Britansko letalstvo je včeraj v več zaporednih valovih napadlo neko luko v severni Norveški. Kakor poročajo z merodajne nemške strani, so ta napad poskušala izvršiti britanska torpedna letala, ki so bila v močnem varstvu lovskih letal, ki jim je bila za oporišče neka britanska matična ladja na Severnem ledenem morju. Sestreljenih je bilo 28 britanskih letal. Ugotoviti je treba, da se je ta britanski napadalni poskus, ki je bil izvršen istočasno ko so se nad omenjenim področjem pojavila tudi nekatera sovjetska letala, popolnoma ponesrečil. 23 sovražnih letal je bilo sestreljenih v zraku, dve britanski letali je sestrelilo protiletalsko topništvo, tri nadaljnje aparate pa je sestrelilo mornariško topništvo. Nemci so izgubili samo dve letali, katerih posadka pa je bilo rešena.

Berlin, 31. jul. d. Včeraj popoldne je 8 angleških bombnikov, tipa Bristol-Blenheim poskusilo napasti severno Nemčijo. Nemška lovska letala tipa Messerschmitt so takoj nastopila in so angleška letala morala brez cilja odvreči bombe. V letalski bitki je bilo že v kratkem času sestreljenih 5 angleških bombnikov.

Berlin, 31. jul. d. V noči na četrtek je manjše število angleških letal priletelo nad Nemčijo. Kakor je bilo davi objavljeno z merodajne strani so angleška letala metaa bombe na razne kraje zapadne Nemčije. Povzročena škoda je povsod neznatna.

Stockholm, 31. jul. d. Kakor poročajo iz Londona, trdi jutranji komunike angleškega letalskega ministrstva, da je bila aktivnost nemškega letalstva nad britanskim otočjem preteklo noč majhnega obsega. Nemška letala so vrgla manjše število bomb na nekaterih točkah vzhodne in jugozapadne Anglije, kjer pa naj bi bila povzročena samo gmotna škoda, dočim človeških žrtev sploh ni bilo.

Normalizacija v baltiških državah

Berlin, 31. jul. d. V večini cerkev v baltiških državah že nekaj dni zopet opravljajo službo božjo. Nemške okupacijske oblasti so se z vso vnemo zavzele za restavracijo cerkev, ki so jih sovjetske oblasti in čete uničile. V mnogih primerih so bile k obnovitvenim delom pritegnjene čete nemških očiščevalnih oddelkov in organizacija »Todt«. Iz Nemčije so poslali tudi mnogo potrebnega liturgičnega materijala.

Argentinsko-nemški incident

Buenos Aires, 31. jul. u. Argentinski zunanji minister Ruiz Guinazu je izjavil, da je treba sedaj, ko so bile diplomatske vreče, ki so bile pred dnevi zaplenjene, vrnjene nemškemu poslaništvu, smatrati, da je diplomatski incident, ki je nastal zaradi tega, zaključen. »El Pamperox« pa je nasprotnega mnenja, ker je parlamentarna komisija, ki je izvedla zaplembo in preiskala vsebino diplomatskih vreč, zadržala nekaj dokumentov iz teh vreč.

Buenos Aires, 31. jul. d. S posebnim odlokom argentinskega notranjega ministrstva je bilo argentinski glavni poštni direkciji odrejeno, naj v bodoče onemogoči dostavljanje vseh propagandnih listov, knjig in brošur obeh evropskih vojnih taborov na področju Argentine.

Triletna borba proti raku

Ob tretji obletnici zavoda za raziskovanje in zdravljenje novotvorb v Ljubljani

Pred tremi leti na današnji dan so v Ljubljani odprli zavod za raziskovanje in zdravljenje novotvorb. Takoj prve dni po otvoritvi je bilo spoznati, kako prepotrebna je bila ustanovitev zavoda. Za zdravljenje raka dosedaj Slovenci še nismo imeli nobenega specialnega zavoda, čeprav je umrljivost za rakom že prekoračila umrljivost za tuberkulozo, kar najbolj nazorno prikazuje statistični izkaz umrljivosti v Ljubljani za leto 1931—1940 (slika 1). Prav tako pa se je pokazalo, da prihaja velika večina bolnikov z rakom prekasno, ko je rak raznesen po vsem telesu. Upanje, da se bo sčasoma to spremenilo, se ni izpolnilo. Po treh letih obstoja zavoda za novotvorbe je število onih, ki pridejo, še vedno zelo veliko. To je nepopravljiva škoda, saj je veliko število za rakom obolelih v začetnem štadiju ozdravljivih.

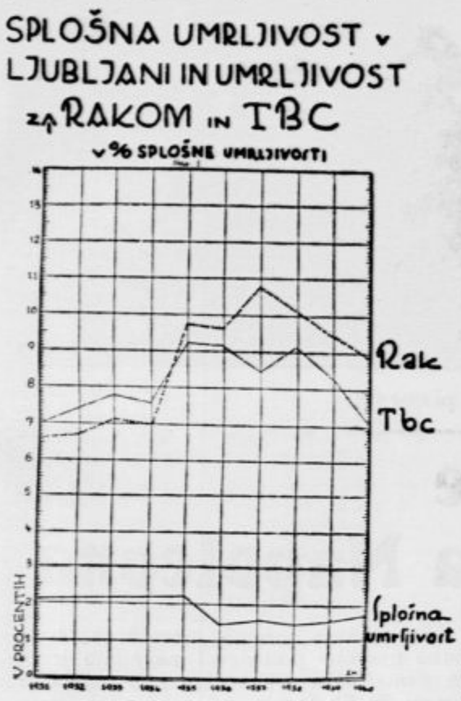

Kako pa je moči spoznati začetni rak? Hraste na koži, ki se dolgo ne zarastejo, grče v dojki, krvavitve iz črevesja, pri ženskah krvavitev v dobi, ko to ni normalno. Vse to so znaki, ki naj opozore vsakega posameznika, da stopi k zdravniku po svet. To velja posebno za ženske, saj je iz priloženega diagrama razvidno, da je obolenje pri ženski v 1000 primerih skoraj enkrat večje ko pri možu (slika 2).

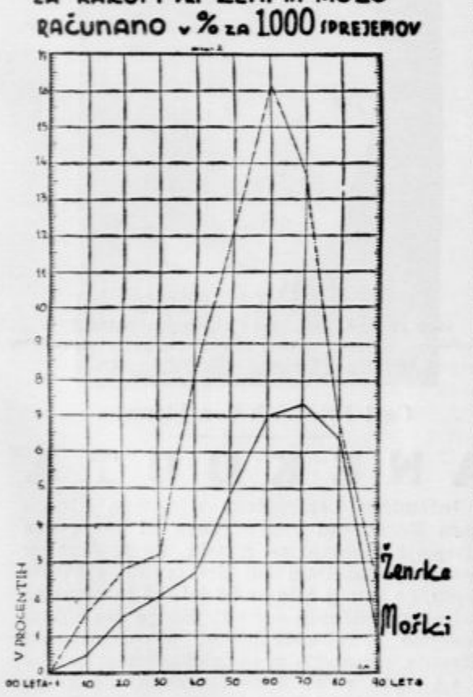

Zavod za zdravljenje novotvorb je za zdravljenje najmoderneje opremljen. Razpolaga s 30 posteljami. Precej bolnikov hodi na zdravljenje ambulantno. V prvih treh letih obstoja je bilo sprejetih 2.417 bolnikov: 830 moških in 1.587 žensk. Pri tem pa moramo pomisliti, da leže bolniki v zavodu skoraj po dva meseca. Oskrbnih dni je bilo 28.114. izvršenih je bilo 178 velikih in 326 manjših operacij. Aplikacij radija je bilo 1.644 Dosti je bolnikov, ki imajo radij na sebi po cel teden in več. Rentgenskih obsevanje je bilo 20.180 na treh različnih aparatih. Na Stabilivoltu: 17.074, na aparatu za ginekološke primere po Schäffer-Witteju: 728 in na aparatu za kontaktno in votlinsko obsevanje po Chaoulu: 2.378.

Po končanem prvem zdravljenju slede vsakih nekaj mesecev kontrolni pregledi in to traja več let.

Razen raka pa se v zavodu zdravi še veliko število drugih bolezni. Saj danes si n. pr. zdravljenja ženskih bolezni brez obsevanja ne moremo več zamišljati po sodobnih načelih. Prav tako je obsevanje odlično zdravilo za razne notranje bolezni, za bolezni kože, grla itd.

Zametki novega zavoda v Ljubljani so se pojavili pred 20 leti. Šef zavoda docent dr. Josip Cholewa je kot primarij banovinske bolnice v Brežicah ustanovil 19. oktobra 1921. onkološki laboratorij. Njegovo delo je vzbudilo zanimanje doma in v tujini. V reviji »La lutte contre le Cancer« je lepo popisano, kako se je na njegovo pobudo in pod predsedstvom dr. Dj. Jovanovića ustanovilo društvo za izučivanje i suzbijanje raka. Dal je tudi pobudo za ustanovitev komiteta za pobijanje raka.

Do otvoritve zavoda za novotvorbe v Ljubljani so na slovenskih tleh zdravili rakaste bolnike na kirurških, ginekoloških, otoloških, okultističnih, rentgenskih in drugih oddelkih. Prvo zdravljenje z radiumpointes je pričelo v Brežicah leta 1929, vendar le v neznatnem obsegu. Z večjimi dozami radija je pri nas prvi pričel zdravljenje popolnoma iz zasebnih sredstev, z velikimi gmotnimi žrtvami in ob nerazumevanju merodajnih činiteljev šef primarij otološkega oddelka dr. Josip Pogačnik. On je tudi pripomogel, da je zavod takoj ob otvoritvi, dokler še ni dospel ves radium novega zavoda lahko pričel z radium terapijo.

Zavod vodi g. docent dr. Josip Cholewa. Nadalje opravljata zdravniško službo v zavodu še dva zdravnika. Vse tehnične naprave stalno nadzoruje dr. inž. France Avčin. Znanstveni kemični laboratorij vodi brezplačno g. prof. Vladimir Premru.

Zavod se mnogo bavi tudi z laboratorijskim delom. Stalno se vrše poskusi z zajci, morskimi prašički, belimi podganami, belimi in rjavimi miškami, bakterijami in podobno.

Zavod je v treh letih svojega obstoja objavil trinajst poljudnih in znanstvenih del in izvršil šestnajst poljudnih in znanstvenih predavanj, saj je glavno orožje proti raku prosvetitev naroda, da ne prihaja prekasno na zdravljenje. Zato je potrebno, da sodeluje v borbi proti rakastim obolenjem ves narod in doprinaša svoje pomoč, kakor je to že storil pri zatiranju tuberkuloze.

Znova obsedno stanje v Beogradu

Policijska ura je spet ista, kakor po zasedbi

Beograd, 31. julija

Pretekli ponedeljek popoldne so se pojavili na vseh važnejših križiščih Beograda plakati z zapovedjo nemškega poveljnika. Ljudje so se trumoma ustavljali pred razglasom, objavljenim v nemščini in srbščini. Razbrali so, da je iznova uvedeno obsedno stanje na vseh področjih Beograda Povelje pravi:

Ker so zločinski elementi začeli motiti obnovitev glavnega mesta Beograda, je za olajšanje dela potrebno uvesti ponovno obsedno stanje. Policijska ura je zatorej znova prelcžena na 20 uro ob delavnikih in na 19. uro ob sobotah in nedeljah. Ob tej uri se morajo zapreti vsi lokali. Židje, ki tudi tu hočejo v kalnem ribariti, se smejo v javnosti pokazati samo od 6. do 8. ure. Nadaljnje omejitve zanje so pridržane. Povelje se uveljavlja s takojšnjo objavo.

V zvezi s tem je mestno predsedstvo v Beogradu kot pristojno oblastvo izpremenilo svojo naredbo o odpiranju in zapiranju trgovin v popoldanskih urah. Po novi odred bi morajo biti vse trgovine in obrtnije v Beogradu (kakor tudi vsa podjetja) ob delavnikih razen sobote odprte od 16. do 18.30, ob sobotah pa od 15. do 17.30. Trgovine z gradbenim materialom morajo biti odprte neprekinjeno od 5. do 18 ure. Gostilne so odprte do 19. ure, ob sobotah pa do 18

Smrtna kazen za posest orožja

Beograjska »Donauzeitung« objavlja v zvezi z gornjim poveljem naslednje poročilo s pristojnega mesta: Vojna sodišča na srbskem področju so v zadnjih dneh tednih izrekla 12 smrtnih obsodb nad prebivalci, ki so imeli orožje v nedovoljeni posesti. Vse smrtne obsodbe so bile potrjene in izvršene. Na Grškem pa je bil kavarnar Aleksander Dusis zaradi nedopustne posesti orožja obsojen na smrt in je bila sodba izvršena dne 12. julija 1941 v bližini Aten. »Donauzeitung« pravi k temu: »V borbi zoper zločince ni nobene milosti. Brezobzirno bo nad njimi izvršena smrtna kazen.«

Slovenska organizacija v hrvatski državi

Slovenska kmečko-delavska sloga v Zagrebu razvija živahno, koristno delavnost

Zagreb, konec julija.

Od ustanovitve neodvisne hrvatske države deluje v Zagrebu »Slovenska kmečko-delavska zveza«. Njen predsednik Pavle Horvat je imel že prej ozke zveze z vodilnimi političnimi ljudmi Zagreba. V burnih prevratnih dneh je Horvat hitro našel stike z odločujočimi ustaškimi krogi. Ko je bila ustanovljena hrvatska država, je pozval Slovence potom zagrebške radijske postaje, naj se prilagodijo novemu stanju. S svojim odločnim nastopom je preprečil marsikatero negotovost glede nadaljnje usode Slovencev v hrvatski državi. V sporazumu z ustaškimi krogi je izvršil popis sonarodnjakov v novi državi ter jih je hkrati vpisal v »Slovensko kmečko-delavsko slogo«, ki naj bi postala splošno-narodna zastopnica naših ljudi v hrvatski državi.

G. Horvat je vztrajen in energičen mož. Marsikdo se ima ravno njemu zahvaliti, da je mogel tudi v novih razmerah mirno nadaljevati svoje delo. »Sloga« je sedaj tudi na delu, da v okviru danih možnosti najde zaslužek brezposelnim Slovencem, ki bivajo na Hrvatskem. Želimo, da bi »Sloga« v tem stremljenju uspela, kakor je uspela v oskrbovanju neštetih slovenskih vojakov, ki so se po polomu vračali preko Zagreba nazaj v svoje domače kraje. Posebno važen problem bodo tisoči slovenskih priseljencev, ki jih kmalu pričakujejo zlasti v nekdanji vrbaski banovini. Hrvatska državna vlada se bo gotovo trudila, da nudi tem priseljencem nove življenjske možnosti, ki jih bodo oni pri znani slovenski pridnosti in žilavosti docela izrabili v splošno korist.

Pisarna »Slovenske kmečko-delavske Sloge« se je sedaj preselila v nove prostore na Starčevičevem trgu št. 4, nasproti glavnemu kolodvoru (tel. 42-65).

Medicinski zapiski

Človeško telo je sestavljeno iz enakih kemičnih prvin kakor jih najdemo tudi v mrtvi naravi.

Organske spojine (beljakovine, ogljikovi hidrati in tolšče) v vročini izgorevajo v ogljikovo kislino in vodo ter se na ta način ločijo od anorganskih snovi.

Človeško telo je sestavljeno iz 59% vode, 9% beljakovin. 6% klejnih tvarin, 21 odst. maščob in 5 odst. pepela.

Oporoka makedonstvujuščega bogataša

V Štipu je živel premožni trgovec Hadži Miša Hadžikimov. Nabral si je ogromno premoženje. Ko se mu je leta 1920 približala smrtna ura, je sklical ob postelji vso svojo družino in rekel, da umira v čvrsti veri, da bo Macedonija nekoč bolgarska. Zato je namenil 600.000 levov v zlatu za zgraditev bolgarske bolnišnice v Štipu, čim bo Macedonija spet priključena k Bolgariji. Ko je umrl, so svojci skrili zlati zaklad in strogo čuvali skrivnost pred jugoslovanskimi oblastvi. Zdaj, po 21 letih, je zlato prišlo na dan iz nogavic, iz zibelk in drugih varnih skrivališč. Te dni je industrijec Krum Bubanov sporočil bolgarskemu županu v Štipu, da je 600.000 zlatih levov, ki jih je zapustil njegov stari oče, na razpolago mestni upravi, da zgradi bolnišnico. O dogodku obširno poročajo bolgarski dnevniki in po njih tudi nemški tisk.

Sličica ustaškega zbora

Nedeljo za nedeljo se po raznih krajih na Hrvatskem vrstijo zborovanja, na katerih govorijo ustaški voditelji (doglavniki in drugi) narodnim skupinam. Beograjska »Donauzeitung« prinaša sličico takega zborovanja v Donjem Miholjcu, kjer je v nedeljo govoril zunanji minister dr. Lorković.

Donji Miholjac leži v območju Osijeka, meja teče 3 km dalje na severu in z Madžarsko še ni dokončno določena. Zunanji minister je izpregovoril pestri množici, med katero so bili tudi Nemci in Madžari. Zlasti se je pobavil z židovskim vprašanjem. Poročevalec pravi, da je človek lahko dobil prepričevalen vtis, da je hrvatska narodna skupnost na čvrstih nogah. Minister, visok upravni uradnik, ustaški vodja, kmet, delavec in meščan stoje v sklenjeni delovni fronti

Opoldne je bilo skupno kosilo, na katerem se je zvrstilo več kakor ducat napitnic. Potem pa je bilo posvetovanje v ustaškem taboru, v tamošnjem gradu, ki je bil svojčas last grofovske družine Majlath, potem pa je prešel v last bratov Schlesingerjev, ki sta pod Majlathom bila graščinska upravitelja. Nova lastnika sta spremenila grajsko kapelico v židovsko molilnico, ob zadnjem prevratu pa sta jo pobrisala za deveto goro, da zanju živ krst ne ve, kam sta odpotovala. Poročevalec je izvedel, da bo zanimiva graščina zdaj poklonjena poglavniku.

LIQUORE STREGA LIKER
TONICO DIGESTIVO
JE KREPČILEN IN VAM URAVNA PREBAVO

Modifica alla disciplina della produzione e della vendita della legna da cellulosa

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, viste le proprie ordinanze 4 giugno 1941-XIX, n. 39, e 25 giugno 1941-XIX, n. 53, ritenuta l'opportunità di permettere che l'esportazione della legna da ardere e da cellulosa possa effettuarsi direttamente da parte dei privati commercianti o produttori, **ordina:**

Art. 1. In deroga agli articoli 2 e 4 dell'ordinanza 4 giugno 1941-XIX, n. 39, e degli articoli 1 e 2 dell'ordinanza 25 giugno 1941-XIX, n. 53, i singoli produttori o commercianti sono autorizzati ad eseguire direttamente l'esportazione della legna da ardere e da cellulosa.

Art. 2. La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 30 luglio 1941-XIX.

L'Alto Commissario **Emilio Grazioli**

Un diritto di controllo su certe specie di legname esportato

L'Alto Commissario per la provincia di Lubiana, viste le proprie ordinanze 26 giugno 1941-XIX, n. 54, 27 giugno 1941-XIX, n. 55, e 30 luglio 1941-XIX, n. 73, ritenuta la necessità di modificare e di coordinare le norme vigenti, **ordina:**

Art. 1. L'ordinanza 27 giugno 1941-XIX, n. 55, è revocata.

Art. 2. È istituito un diritto di controllo, a sensi dell'art. 3 dell'ordinanza 26 giugno 1941-XIX, n. 54, per l'esportazione del legname specificato all'articolo seguente.

Art. 3. La misura del diritto è stabilita come segue:

	al q.le Lire
Legna da fuoco	2.50
Legno:	
1. rozzo:	
a) faggio	5.—
b) castagno	10.—
c) altro	8.—
Legname rozzo in tondelli del diametro fino a 25 cm, per miniere o per cellulosa	2.50
Traverse ferroviarie	2.50
2. semplicemente sgrossato con l'ascia:	
a) faggio	6.50
b) castagno	12.—
c) altro, compresi i travi Trieste	10.—
3. squadrato o segato per il lungo:	
a) faggio non evaporato	8.—
b) faggio evaporato	12.—
c) castagno	18.—
d) altro	15.—
4. tavole, travi o travicelli, semplicemente piallati, anche con scanalature o nervature longitudinali lungo i lati, comprese le cosidette «perline», le tavole e le liste predisposte per formare casse da imbalaggio e le assicelle per scatole, stacci e simili	20.—
5. in fogli di spessore:	
a) di più di 1 fino a 3 mm	30.—
b) di 1 mm o meno	40.—
6. in verghe per cerchi, di qualunque lunghezza	8.—
Pali:	
a) rozzi o semplicemente scorteciati	10.—
b) altrimenti lavorati	12.—
c) imbevuti di sostanze atte alla loro conservazione	15.—
Tavole e quadrelli di legno per pavimento	30.—

Art. 4. La riscossione del diritto di controllo è affidata alla Direzione di dogana, che vi provvede a mezzo dei propri organi ed uffici dipendenti.

Le somme riscosse dovranno essere versate nel conto «Fondo di conguaglio per l'assestamento economico», presso la Cassa di Risparmio della provincia di Lubiana, a disposizione dell'Alto Comissario.

Art. 5. La presente ordinanza entra in vigore dalla data della sua pubblicazione nel Bollettino Ufficiale per la provincia di Lubiana.

Lubiana, 30 luglio 1941-XIX.

L'Alto Commissario **Emilio Grazioli**

Sprememba predpisov o proizvodnji in prodaji celuloznega lesa

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino glede na svoji naredbi z dne 4. junija 1941-XIX, št. 39 in z dne 25. junija 1941-XIX, št. 53, ter smatrajoč za umestno dovoliti, da smejo zasebni trgovci in proizvajalci neposredno izvažati drva in celulozni les, **odreja:**

Čl. 1. Člena 2. in 4. naredbe z dne 4. junija 1941-XIX, št. 39, in člena 1. in 2. naredbe z dne 25. junija 1941-XIX, št. 53, se razveljavljajo ter se posameznim proizvajalcem in trgovcem dovoljujeta neposredni izvoz in izvozna prodaja drv in celuloznega lesa.

Čl. 2. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 30. julija 1941-XIX.

Visoki komisar **Emilio Grazioli**

Kontrolna pristojbina za nekatere vrste izvoznega lesa

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, glede na svoje naredbe z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54, z dne 27. junija 1941-XIX, št. 55 in z dne 30. julija 1941-XIX, št. 73, in smatrajoč za potrebno, da se veljajoči predpisi spremenijo in vzporedijo, **odreja::**

Čl. 1. Naredba z dne 27. junija 1941-XIX št. 55, se razveljavlja.

Čl. 2. Na podstavi člena 3. naredbe z dne 26. junija 1941-XIX, št. 54, se uvaja kontrolna pristojbina za izvoz lesa, označenega nadrobneje v naslednjem členu:

Čl. 3. Pristojbina se določa takole:

	za stot Lire
Drva (les za kurivo)	2.50
Les:	
1. neobdelani (okrogli les):	
a) bukov	5.—
b) kostanjev	10.—
c) drugi	8.—
Neobdelan okrogli les s premerom do 25 cm, jamski in celulozni	2.50
Železniški pragi	2.50
2. Navadno (s sekiro) obtesani les:	
a) bukov	6.50
b) kostanjev	12.—
c) drugi, vštevši tržaške trame (u. T.)	10.—
3. po dolgem tesani ali rezani:	
a) bukov neparjeni	8.—
b) bukov parjeni	12.—
c) kostanjev	18.—
č) drugi	15.—
4. Deske, trami ali tramiči navadno skobljani, tudi s podolžnimi zarezami in spahi ob straneh, vštevši ladijske podnice (tako zvane «perline»), deske in deščice za zaboje, deščice za škatle, sita itd.	20.—
5. v ploščicah debeline:	
a) nad 1 mm do 3 mm	30.—
b) 1 mm ali manj	40.—
6. v palicah za obroče, vsake dolžine	8.—
Drogi:	
a) neobdelani ali navadno obeljeni	10.—
b) drugače obdelani	12.—
c) prepojeni z ohranjevalnimi tvarinami	15.—
Deske in štirioglati les (frizi) za tla	30.—

Čl. 4. Pobiranje kontrolne pristojbine je poverjeno carinskemu ravnateljstvu, ki ga opravlja po svojih organih in podrejenih uradih.

Pobrane vsote se morajo odvajati Hranilnici Ljubljanske pokrajine za račun »Izravnalnega sklada za gospodarsko ureditev«, na razpolago Visokemu komisarju.

Čl. 5. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, dne 30. julija 1941-XIX.

Visoki komisar **Emilio Grazioli**

ZDRAVO OKO

Očesni zdravnik preiskuje pacienta in mu po dališi preiskavi reče:

— Na eno oko ste kratkovidni, drugo pa je čisto zdravo.

Tedaj vzdihne pacient:

—Res škoda, da nanj nič ne vidim. Je namreč stekleno.

Ljenko Igorov:

Skala poje

Po prašni cesti se dvigam med razbeljenimi skalami nad starodavni Trogir. Tu in tam že ugledam grozdje; zrelega je le malo.

Pod menoj, globoko spodaj, miruje morska sinjina. To je tista sinjina, za katero uporabljajo pesniki vse mogoče in nemogoče izraze. Pravijo, da je mirna ko olje, gladko ko steklo, čista ko ribje oko in ne vem še kakšna. Ampak lažejo! — Še nikoli nisem videl morja čisto mirnega, brez najmanjšega valčka Tudi gladko ko steklo ni morje nikoli, prav nikoli. Izmenjavajo se mrzle in tople vodne plasti in zato se zdi površina kakor temnomodra obleka, pokrita z oljnatimi madeži. In ti madeži se menjavajo, večajo in manjšajo. Kadar jih vidim — posebno če potegne še lahen veter in žene neštete valčke, me obide mraz.

Kadar sem se pomikal lačen, utrujen in brez denarja ob morju, mi je bilo vedno tolažnik. Seveda, ko se pooblači in začne liti iz neba in burja divjati in traja to po več dni, za hrbtom v pobočjih pa le same skale, in naj bodo povrhu še grozdne police — ki so drugače sila slikovite — ograjene s kamnitimi ograjami — to so tiste ograje, zaradi katerih je kmet mnogo bolj besen, če mu jih pri nerodnem preplezavanju rušiš, ko pa za tisto, da mu narabutaš nekaj grozdov ali da se naješ smokev, da se komaj dvigneš in s težavo bežiš — katere popravlja, veča, prepleta s trnjem in rod za rodom izboljšuje, da nasilna burja ne odnaša še tisto nekaj sicer sila rodovitne rdeče zemlje, ki pomeni primorcu življenje, — tedaj je še celo pesniku dovolj morja in zaželi si zelene trave, gozdov in potokov ter belih hišic, svetlikajočih se izza sadovnjakov.

Takrat, ko pripeka sonce žicarju tako močno na možgane, da se mu ne ljubi misliti, ampak se le izmučen pomika po prahu, ga prevari zvočna fatamorgana: nenadoma zasliši avtomobilsko hupanje in ropot motorja. Srce mu zaigra. Postavi se na sredo ceste, roka je pripravljena za znak. Čaka in pridržuje dih. Še enkrat začuje ropot. Pretečejo dolgi trenutki, nato spet mir. Nekje zapoje črček; potem pa spet vroče sonce in neskončni prah.

In žicarju je težko pri srcu; roka, pripravljena za znak, omahne, sonce še vedno žge.

Nenadoma zaslišim hupanje in ropot Postavim se na sredo ceste, dvignem roko in avto se ustavi. Skozi okno pomoli glavo mlad mož. Vpraša me, kaj želim. Vljudno mu povem, češ, tako in tako. On pa nejevoljno potegne za ročico in motor zadrdra še bolj.

Meni pa ostane le prah, ki reže v vlažne oči, ostane vroče sonce in razbeljene skale.

Seveda, tudi za žicarja ni vsak dan nedelja.

Vzpetina je spet zavila v ostrem ovinku.

Na skali sedi mladenič v pražnji obleki, suknjič ima čez roko. — Saj res, danes je nedelja, ampak za žicarja ni razlike. — Pred njim stoji pastirica; kar lepa je. Gleda v tla in iz zadreg brska s šibo po tleh. Zraven stoji dekletce, tudi s šibo v roki, in nateguje ušesa. Po grmičevju se potikata še dva dečka in kričita nad ovcami in kozami. Pristopim, odložim telečnjak, ki se mi lepi na hrbtu, in sedem. Pa se pogovarjamo o letini, morju in vojni.

»Tako se ženimo, mi reveži. Ob nedeljah na paši«, se je smehljal fant, ko sem se vzdignil spet na trdo cesto.

In spet lezem po prahu med razbeljenimi skalami Telečnjak se mi lepi na hrbet. Mimo švigne motor, naložen z dvema, nasproti pa prihaja z zadnjim sedežem prostim. Še malo in morje se skrije.

Na klancu zavijem v umazano bajto; Le deska, na kateri piše s sila nerodnimi črkami »Krčma«, mi razodeva, da to ni le običajna bajta. Dali so mi piti iz lesenega vedra umazane in mlačne vode. Le srknem, da se jim ne zamerim, nato spet drsam po prahu.

Zdaj se cesta več ne vzpenja, drevja je vedno več. Sonce pojenjuje, počasi postaja vzdušje znosnejše in kmalu že kar prijetno. Potem leže sonce spat, dan se začne umikati večeru. Črički so požrtvovalni ko mladi idealisti; — prav za prav je to, če rečemo »mlad idealist«, že slogovna napaka, zakaj če bi rekli »star idealist«, bi bilo to protislovje, kakor če bi rekli »živ mrlič«. Nekje piska nekdo na piščal enoličen napev.

Večeri se že; srečujem ljudi, ki se vračajo od feste. Večina ga je preveč srknila in zdaj se jim zatika jezik in zapletajo noge.

Gori nekje, v skalah, pojejo fantje nepretrgoma, enoličen robat napev. — Še zdaj, kadar se spomnim le približno, ne vem, ali naj se smejem ali naj bom nerazpoložen. — Ponavljajo, ponavljajo in se ne naveličajo. (Zdi se mi, da bi človek znorel, če bi ga obsodili, delj časa poslušati to robato enoličnost.) Z drugih skal se jim oglase tovariši; prvi med tem počivajo, potem spet nadaljujejo. To se ponavlja in fantje tekmujejo, kdo se bo prej naveličal.

Nasproti se mi majeta dva moža. Eden je majhne postave, v roki pelje kolo. Pozdravimo se in ustavimo. Oni s kolesom se mi predstavi: Slovenec je in učitelj, tudi on potuje, seveda z denarjem. No, danes je izkoristil festo — saj je Štajerc — krepkó se ga je nasrkal. Zvija cigareto, ponudi tudi meni. Povem, da ne kadim.

»Ali jih slišite?« namigne čez čas na skale, od koder še vedno pada tista robata enoličnost. »Da znorite. — Razumem jih pa: skala poje in skala je pač skala. Še nikoli ni in nikoli ne bo pela drugače.

Pa res, kako so ljudje v nekaterih stvareh skromni. Ob praznikih vina in tiste robate enoličnosti, potem pa čeprav umreti.

Na skale lega noč, ljudje se opotekajo, jeziki se jim zatikajo. Kot da bi šinilo mimo njih, je minil dan. Jutri pa spet delo med razbeljenimi skalami pod vročim soncem. Ampak jeseni bo teklo vino iz grozdja in olje iz oliv.

Z učiteljem se posloviva, prisrčno, zakaj stara stvar je že to: če ugleda popotnik daleč od doma rojaka, ga to gane in zdi se mu, da bi v družbi z njim premagal ves svet.

Žal nama je, da morava tako hitro narazen; ampak pred nama je svet, morje; in obadva hočeva vse to videti.

Nebo je že posuto z zvezdami.

Učitelj se opoteka.

Na skalah pa še vedno tista robata enoličnost, naprej in naprej, v neskončnost . . .

Pa kaj tisto, če ga je učitelj danes, ko je festa, preveč srknil, prav je pa le imel:

»Skala poje in skala je pač skala.«

Bolezni zaradi pomanjkanja določenih snovi

Bolezni, ki nastanejo zavoljo pomanjkljive prehrane, če namreč hrana ne vsebuje vseh potrebnih snovi, so razmeroma novo odkritje. Poznali so jih sicer že prej, vendar so jih smatrali tako splošno za pojav strupenih učinkov, da si jih dolgo časa niso mogli zamišljati kot posledico preprostega nedostajanja določenih snovi. Zavoljo tega si tudi niso znali razlagati, zakaj se more takšna bolezen razviti navzlic temu, da je vsebovala hrana dovoljne količine glavnih redilnih sestavin, beljakovin, maščob, ogljikovih hidratov in rudninskih soli. Šele po skrbnih laboratorijskih raziskavah so v zadnjih desetletjih dognali, da mora vsaka hrana poleg omenjenih glavnih snovi vsebovati še celo vrsto dopolnilnih snovi. Človek potrebuje sicer samo izredno majhne količine teh dopolnil, večinoma jih zadostuje nekoliko miligramov ali celo nekoliko delcev miligrama — a če nedostaja celo teh sledov, tedaj se pojavijo po nekoliko tednih ali mesecih prav gotovo obolenja, in sicer ustreza pomanjkanju vsake poedine dopolnilne snovi neka določena bolezen.

Najbolje poznamo doslej takšne bolezni, ki jih povzroča pomanjkanje vitaminov, to so skrobut, angleška bolezen ali rahitis, omehčanje kosti (osteomalacija), beriberi, ki je zahtevala v prejšnjih časih v Vzhodni Aziji vsako leto tisoče žrtev, pelagra, ki je še leta 1917. zahtevala v Zedinjenih državah nad 170.000 smrtnih žrtev, dalje perniciozna malokrvnost, neki primeri nočne slepote, neke krvavitve novorojenčkov brez zunanje vidnega vzroka in v primerih zlatenice. Vse te bolezni lahko na mah odpravimo s tem, da damo bolniku ustrezajočih vitaminov.

Med dopolnilne snovi, ki jih mora vsebovati vsaka hrana, pa ne spadajo samo vitamini, temveč tudi določene rudninske snovi. V tem pogledu so doslej najbolje proučili učinke železovih in jodovih soli. Pomanjkanje železa je vzrok za najčeščo obliko malokrvnosti, pomanjkanje joda povzroča golšavost. V deželah, kjer je golšavost pogosta, je začela zato takoj izginjati, ko so uvedli uživanje jodirane soli. Biološki učinki drugih rudninskih dopolnilnih snovi, kakor: bakra, kobalta, cinka, mangana, magnezija itd., do danes še niso popolnoma razčiščeni.

Ker telo vseh teh dopolnilnih snovi ne more samo proizvajati, je navezano na njih dovajanje od zunaj, pač pa se zna telo s tem, da si iz hrane ustvarja rezerve teh snovi ter ureja njih količino s primernim izločevanjem, zavarovati proti neizogibnim nihanjem v dovajanju. Zato v mirnih časih vsaj v evropskih deželah ni bilo mnogo obolenj, ki bi spadala v to vrsto. Drugače pa je seveda v vojnem času, te bolezni so bile stalne spremljevalke vsake vojne, kakor na primer kuge. A medtem ko nalezljive bolezni po uspehih, ki jih je imela bakteriologija, od začetka tega stoletja niso imele nobene posebne vloge več, so bolezni zaradi pomanjkljive sestave hrane nastopale v razmeroma velikem številu še v svetovni vojni 1914 do 1918 in v vseh vojskah.

To velja zlasti za antantne vojske, ki so sicer do konca vojne dobivale v kaloričnem pogledu zadovoljivo hrano. Tako so pri britskih četah v Mezopotamiji 1915/16 in ob Dardanelah 1917 opazovali množestveni pojav beriberija. Čete so se hranile z belim kruhom, poleg tega skoraj izključno s konzervami. Indijske čete, ki so se istočasno borile v Mezopotamiji in ki so dobivale kruh iz vseh sestavin pšeničnega zrna, pa niso imele nobenega primera te avitaminoze, kakor se imenujejo bolezni zaradi pomanjkanja vitaminov. Pač pa so te indijske čete pozneje množestveno obolevale za skorbutom, ki se angleških vojakov ni loteval, ker so ti uživali mnogo mesa. Številne primere skorbuta so opazovali tudi na drugih frontah in zlasti v taboriščih vojnih ujetnikov, to je pa bila pogostoma posledica napačne priprave jedi. Ujetniki so dobivali na primer zadostne količine zelenjave, toda to zelenjavo so jim kuhali cele ure z mesom vred in pri tem se je vitamin C popolnoma uničil. Tudi med civilnim prebivalstvom so se pojavile prave epidemije skorbuta, tako v nekih angleških in škotskih krajih leta 1917., ko je primanjkovalo krompirja, ki vsebuje razmeroma mnogo vitamina C. Na Danskem so v letih 1916. in 1917. opazovali številne primere nočne slepote in keratomalacije, neke bolezni roženice, to pa zavoljo tega, ker je dežela v velikih količinah izvažala maslo in so v ta namen mleko posnemali do skrajne mere. Najhujše oblike so kazale avitaminoze pač v letih 1918. in 1919. na Dunaju. Tam se je pojavljalo omehčanje kosti pri odraslih osebah obojega spola. V poletnih mesecih leta 1919. je začasno izginilo, ponavljalo pa se je spet v zimi in pomladi 1919./20. in je izginilo šele tedaj, ko se je prehrana dunajskega prebivalstva izboljšala.

O avitaminozah in podobnih boleznih v sedanji vojni nam še nič podrobnejšega ni znano.

Iz vseh navedenih primerov je razvidno, da se pojavljajo te bolezni le v zelo neugodnih okoliščinah, ko organizem od zunaj ne dobiva zadostne količine dopolnilnih snovi. Če se pa pojavljajo tudi v rednih razmerah, tedaj gre pač za notranje vzroke. Tudi zdravi organizmi potrebujejo v določenih dobah nekaj več dopolnilnih snovi, tako v dobi rasti in v dobi nosečnosti. V tem pogledu se spomnimo samo na rahitis otroške dobe in malokrvnost nosečnic. Tudi trdo telesno delo zahteva več dopolnilnih snovi v hrani. Stara skušnja nas uči, da se na primer v obleganih mestih avitaminoze in podobne bolezni pojavljajo najprej med vojujočimi se četami in šele potem med civilnim prebivalstvom, ki ne prenaša toliko naporov. Slaba prebava je nadaljnji vzrok teh bolezni. Če želodec na primer ne proizvaja dovolj solne kisline, se železo iz zelenjave ne more pravilno odločiti ter preiti v kri, posledica je malokrvnost, ki se da s preparati iz železa in solne kisline hitro odpraviti.

Sploh je ta hitra ozdravljivost teh bolezni po primernem obravnavanju njih posebna značilnost. Tako se dajo težki primeri skorbuta z dovajanjem vitamina C praktično ozdraviti v dveh do treh dneh, krvavitve novorojenčkov izginejo v petih do desetih urah. Huda malokrvnost izgine po smotrnem zdravljenju v treh tednih, a že po 24 do 28 urah je po uživanju jetrnih preparatov opaziti pod drobnogledom, da so dobile nedozorele stanice v kostnem mozgu normalni videz.

Takšni sijajni uspehi so medicinsko znanost izpodbudili, da je boleznim zaradi pomanjkanja dopolnilnih snovi posvetila še posebno pozornost. Skoraj ni dvoma, da se bo še marsikatera bolezen, ki njenih vzrokov danes še ne poznamo, izkazala kot takšna bolezen. To sumijo na primer o zobni gnilobi in o nekih živčnih boleznih. Nove raziskave o dopolnilnih snoveh in njihovih boleznih so medtem ugotovile še en vitamin, ki so ga imenovali vitamin K.

Koliko tehta težka naloga

Po jedi napolni kri notranjost želodca, kjer se ustvarja želodčni sok, ki pospešuje prebavo. Da prebavi hrano, potrebuje želodec velik pritok krvi. Zaradi tega izgubijo kri mišice, čutila, možgani in se po kosilu čutimo utrujene in zaspane. Nasprotno priteka kri v glavo ob napetem premišljevanju. Čelo se zaradi tega segreje, obraz zadobi zaradi razburjenja rdečo barvo, v sencih občutimo kljuvanje. Zaradi pritoka krvi v glavo postanejo možgani bolj težki in to se lahko izračuna. Če človek leži na vodoravni deski, ki se ziblje na šarnirju natančno izpeljane povprečne srednje osi in dobi težko računsko nalogo, — potem se nakloni ta deska in človek proti glavi. Možgani so postali bolj težki, život je izgubil prvotno težo.

Naj pomisli ta človek, ki še vedno leži na vodoravno se zibajoči deski, da hoče dvigniti nogo, na katero so mu privezali utež za 2 kg. Kretnja še ni izvršena, toda predstava sama o gibanju »obtežene noge« povzroči tak pritok krvi v nogo, da se deska takoj prikloni na to stran. Ta nova metoda dovoli povsem točno oceniti delo, ki ga izvršijo možgani pri tej ali oni nalogi. Če leži na deski nadarjeni matematik, se ona nakloni manj nego pri slabem računarju, dasi sta dobila oba isto nalogo. Ravno tako se nakloni pri lahki nalogi deska manj nego pri težki.

Mikroskopija s fluorescenco

V »Schweizerische Medizinische Wochenschrift« opisuje prof. Kauffmann mikroskopijo s fluorescenco. Po tem načinu se bacili in drugi takšni predmeti »pobarvajo« s fluorescirajočimi snovmi, nato se obsevajo z ultravijoličasto lučjo. Na temnem ospodju nosilca objektov se svetijo potem na primer bacili tuberkuloze kakor svetle zvezde na nočnem nebu.

Največje drevo

Največje drevo na svetu je menda neki iglavec iz kalifornijskega narodnega parka. Ta orjak, ki je svoje korenine nastavil v višini 2076 m nad morjem, je pognal svoj vrh še 140 m više. Ob oznožju meri deblo 11 m v premeru, v višini 36 m pa je še vedno 5 m debelo. Cenijo, da tehta to deblo skoraj 80 ton in da ima prostornino 5005 kubičnih metrov. Najdaljša veja je dolga 44 m. Če bi hoteli to drevo prepeljati v kosih, bi potrebovali vlak s 33 vagoni.

Mnogo kožuhovine na Norveškem

Pretekla kožuhovinska sezona je bila, kakor poročajo iz Osla, za Norveško nad vse izdatna. Pridobili so za 45 milijonov norveških kron živalskih kož. Medtem ko so cene za srebrne lisice v prejšnjem letu znašale kakšnih 50 kron, so se dvignile medtem na 180 kron. Skupaj so prodali kakšnih 200.000 kož srebrnih lisic, tako da samo te donesle okrog 36 milijonov kron. Sinje lisice so donesle 3,7 milijona kron, nerci pa okrog 500.000. Prišteti je treba še kakšnih 400 kož platinastih lisic po 600 kron. Okrog 10.000 kož platinastih lisic pa niso mogli prodati.

Hudomušni veter

Mlad Bukareštanec se je vračal pozno zvečer iz urada, ko je na cesti srečal staro prijateljico. Pogovor med njima se je razvlekel tako, da bi mladi mož, ki je stanoval precej daleč, vse prepozno prišel domov, če bi hotel peš. A ker sta si bila stara prijatelja, sta se zmenila pač tako, da bo prenočil v njenem stanovanju, ki je bilo blizu. Zjutraj je dekle šla iz hiše že zgodaj nakupovat, prej pa je gostu priporočila, naj dobro zapre vrata, preden bi odšel. Vrata so imela avtomatsko ključavnico, zadostovalo je, da si vrata za seboj zaprl.

Ko je mladenič ostal sam, si je mislil, da bi bilo dobro okopati se. Slekel se je in se pripravil, da stopi v kopalno kad, ko je zaslišal pri vratih sumljiv šum. Stopil je potihoma tja, mislil je, da bo odkril bogsigavedi kakšno skrivnost, pa je nenadno vrata odprl in skočil na hodnik. Ni pa zagledal tatu ali česa podobnega, temveč je sumljive šume povzročal samo veter. In preden se je mladenič zavedel, je taisti veter zaloputnil vrata. Ključavnica je vskočila, mladenič je stal v Adamovem kostumu na hodniku pred zaprtimi vrati. A baš v istem trenutku je začul korake, ki so se bližali po stopnicah od spodaj...

Nesrečni, od mraza trepetajoči Adam vrat brez ključa seveda ni mogel odpreti. Časa za pomišljanje ni bilo več, pa je šinil kakor blisk po stopnicah navzgor do podstrešja in od tam na streho. Ni minilo deset minut, ko se je spodaj na ulici zbrala množica ljudi, ki je zijala v »nevarnega norca« na strehi, med tem ko so nekateri najbolj pogumni možje na hitro roko organizirali nanj pravi lov. Navzlic njegovim ugovorom in poskusom, da bi pojasnil stvar, so ga prijeli in zvezali. Tragikomični dogodek, ki sta ga povzročila veter in dobra avtomatska ključavnica, se je razjasnil šele tedaj, ko se je vrnila mladeničeva znanka.

Macerie di un velivolo inglese — Razbitine angleškega letala

presso Amburgo — pri Hamburgu

Carri armati russi — Ruska oklopna vozila

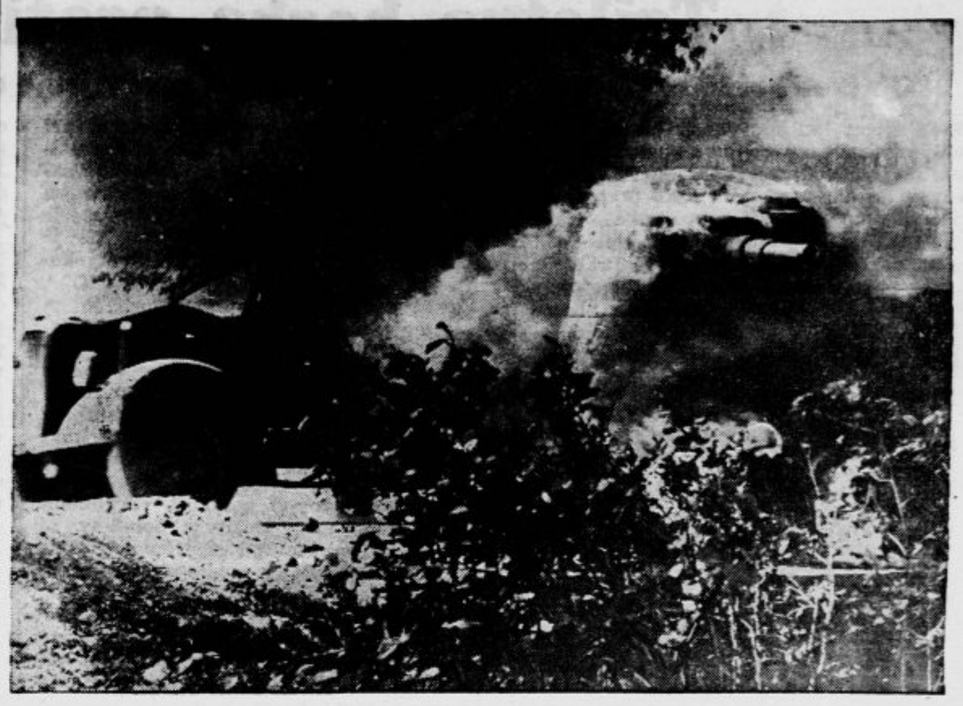

in fiamme — v plamenih

Osebne potrebe cesarja Napoleona

Cesar Napoleon I. je kaj malo držal na svojo zunanjost. Njegove uniforme so ga veljale povprečno 200 frankov, in jih je nosil tako dolgo, kolikor je bilo pač mogoče. Tudi se ni sramoval nositi zašite obleke.

Veliko bolj razkošen pa je bil cesar glede perila. Navadno je vsak dan premenjal zgornje in spodnje srajce, ki so morale biti iz najfinejšega platna. L. 1808 je samo za blago 6 tucatov srajc izdal 5000 frankov. Hkratu je dal naročiti žepne robce iz najfinejšega batista. Sto komadov je veljalo čez 1400 frankov. V veliki meri se je posluževal tudi dišav; l. 1806 je v četrt leta porabil nič manj kot 162 velikih steklenic Milo, ki se je z njim umival, je bilo najdražje in najdragocenejše vrste; za kos mila je plačal štiri do pet frankov. Tudi je ljubil vonj aloe in je za 10 unč aloinega lesa izdal 720 frankov.

Med njegovimi osebnimi potrebami je igral veliko vlogo drobni ali tako zvani njuhalni tobak, ker je znano, kako strastno je nosljal. Porabil ga je povprečno šest funtov na mesec in si ga je dal naročiti naenkrat do 150 funtov. Nasprotno pa Napoleon ni polagal nobene važnosti na doze in njih zunanjo opremo, marveč se je za lastno uporabo posluževal navadnih lesenih škatel. Vse drugače je bilo seveda z dozami, ki jih je namenil za darila; bil je sploh zelo radodaren, če se mu je nudila ugodna prilika.

Kljub temu pa so bile Napoleonove blagajne vedno v najboljšem redu, ker ni bil le na bojnem polju, marveč tudi v denarnih zadevah hiaden računar.

La morte di un noto industriale tedesco — Smrt znanega nemškega industrijca

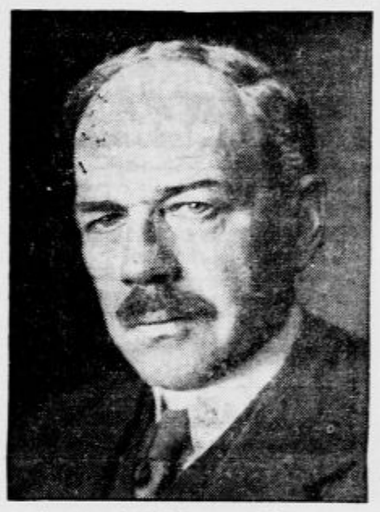

Carl Friedrich von Siemens

ANEKDOTA

Intendant berlinskega dvornega gledališča Ferdinand von Strantz, ki se je vse življenje zanimal za ženske, se je šetal z nekim prijateljem po drevoredu. Navzlic temu, da mu je bilo že 83 let, se je živahno oziral za mičnimi dekleti. Ko je šla mimo posebno lepa plavolaska, je dejal von Strantz prijatelju z obžalovanjem:

»Ali ste videli malo? Škoda, da nima človek deset let manj!«

VSAK DAN ENA

»Mamica, mamica, oče je našel tvojo demantno brošo!«

J. Esteven 18

SKRIVNOSTNA KRČMA

»S tem hočete reči, da ste poklicni igralec?«

»Tako je... zdaj stavim na tega, zdaj na onega.«

»In vaša umetnost?«

»Sveta nebesa!« se je Clavering zasmejal. »Umetnost ima z menoj kaj malo opravka, gospodična Ana. Toda vi se ne jezite name zaradi igre. Že ves dan se ogibljete govoriti z menoj. Kaj sem vam storil?«

»Ne verjamem, da bi bilo vredno govoriti o tem,« sem odvrnila ter ga ošinila s pogledom, ki bi bil pol tucatu navadnih moških ohladil kri.

Rageu Claveringu pa moj pogled ni šel do živega. Tako naglo, da mi je sapa zastala, se je vzdignil izza mize in obstal pred menoj kakor stolp. Temne oči so se mu iskrile s čudnim rdečkastim žarom.

»Jaz pa verjamem, da je vredno govoriti o tem,« je počasi dejal.

Prešinil me je zagoneten občutek, kakor bi me po vsem telesu izpreletela prijetna električna iskra.

»Zakaj?«

»Zakaj,« — njegove roke so me zgrabile za lakti, da me je skoraj zabolelo, — »zakaj...«

Nato se je odmaknil, kakor bi se mu mešalo, nezmožen, da bi spravil besedico iz sebe. To me je spet navdalo z dobrodejnim občutkom premoči.

»Ne vem, kaj hočete reči,« sem dejala, mereč ga od glave do nog, in zapustila sobo kakor leden kip. Toda ko sem se vzpenjala na vrh, me je ob misli, da se mi vendarle ni treba bati Gracije Oliverjeve, nehote posilil smeh. Ne da bi mi bilo kaj do Ragea Claveringa — se pravi, da odkrito povem, bilo mi je že! — ali Virginec je bil hudo zal človek, in dekletu ni zavest, da bi ji bilo treba samo s prstom migniti, nikoli neprijetna... Saj razumete, kaj mislim.

Še precej časa je ostal spodaj; med tem sva se z materjo najprej pogovorili o Buckovem odkritju, nato pa je mamica vendar že legla. Vpraševala sem se, ali kaj misli name, kajti nisem si ga mogla izbiti iz glave, ne njega ne Gervaisa. Vrhu tega je tvoril sveženj bankovcev pod mojo žimnico hribček, ki me je venomer silil k premišljevanju o čudnih dogodkih zadnjih treh dni.

Nazadnje sem zaspala. Spet se mi je sanjalo, da sedim v delavnici francoskega slikarja, ogrnjena z zlato haljo, ter poslušam gospo Bodeyevo, kako mi mrmra nerazumljiva svarila. A spala sem bila kvečjemu deset minut in še to nikakor ne trdno, ko me je zbudilo zaklepanje hišnih vrat in glas korakov, ki so se oddaljevali vzdolž hiše.

To je mogel biti samo Clavering, ki je imel hišni ključ. Noč je bila krasna, ščip je svetil, in nobenega razloga ni bilo, zakaj ne bi šel naš gost na majhen sprehod, preden leže spat; vendar sem se nehote začudila, da je nameril ta sprehod proti gozdu, v stran od glavne ceste.

Skočila sem s postelje, stekla k oknu in baš še ujela pogled na njegovo visoko postavo, ki je izginila za hišnim vogalom. Ker se ni več pokazal, sem smuknila spet pod odejo, toda čez dvajset minut sem še vedno bedela in slišala Claveringa, ko je šel pod mojim oknom mimo. Virginec, čigar hoje ni bilo moči zamenjati z nobeno drugo, se je vrnil v hišo in se jel vzpenjati po stopnicah. Začula sem vresk električnega stikala na ovinku stopnic in Claveringove korake, ko so se oddaljevali proti njegovi sobi na koncu tesnega hodnika.

Potem sem zaspala svinčeno spanje, toda kmalu me je zbudil skeleč občutek v grlu, kakor da sem prehlajena. Mislim, da sem se nekaj minut prevračala v postelji, preden sta me kašelj in kihanje toliko zdramila, da sem planila pokonci, še zmerom preveč omamljena, da bi bila mogla takoj spoznati ostri smrad, ki je polnil sobo.

Mahoma pa sem se zavedela. Soba je bila polna gostega dima, in na eni strani okna se je pojavljal nedoločen rdečkast sij.

V prvem hipu se nisem mogla ganiti. Nato sem z vzkrikom planila k materini postelji, jo burno stresla za ramo in se zagnala k oknu. Ko sem se nagnila ven, sem videla, da je zadnji konec gostilne v plamenih.

XI

Požar

Moja prva misel je bila: to je konec. Bili smo tako silno daleč od vsake gasilske postaje; za borbo proti ognju smo imeli samo majhne gasilne aparate, s katerimi ni bilo moči kaj prida opraviti. Ognjeni jeziki so se vzpenjali že do strehe in ji s srditim hrlenjem oblizovali robove. Moja druga misel je bila: Nesrečna krčma! To je nova, dokončna nesreča!... Nato se je sprožila mati kakor pravi vihar v človeški podobi, in premišljevati ni bilo več ne treba ne mogoče.

Dvoje poti se nam je odpiralo: ali se vdava v usodo, ne da bi ganili s prstom, in skušamo samo rešiti kar moči mnogo pohištva, ali pa se spustiva s požarom v boj in kazalo je, da nimamo mnogo časa za omahovanje. Toda materi se ni bilo treba šele odločiti. »Vdati se« je beseda, ki je njen slovar ne pozna. Pomolila je glavo skozi okno, pogledala ogenj, si z veliko naglico nataknila haljo in copate ter me jela obsipati z ukazi.

»Vstani, brž! Vrzi nekaj nase! Zbudi vse, kar je živega pri hiši! In skoči na podstrešje po gasilne aparate. Jaz pojdem po one, ki so spodaj...«

Kakor raketa je šinila iz sobe. Čez nekaj trenutkov sem jo ubrala za njo. »Gori!« sem klicala in trkala na vsa vrata. »V hiši gori!« Nato sem zdirjala proti kuhinji, da snamem gasilna aparata, ki sta visela pred vrati na zidu.

Mislila sem, da bom našla kuhinjo vso v plamenu in mamico sredi ognja; toda razen gostega dima je bila kuhinja prazna in plamenov ni bilo videti nikjer. Globoko sem se oddahnila. Tisto, kar se mi je z okna zdelo požar, ki ugonablja hišo, je samo ogenj na kuhinjski verandi, majhnem ograjenem odru, ki je slonel na lesenih stebrih. Ker so bili zidovi hiše iz debelega kamna in glavni del strehe iz skrila, je mogla biti edina nevarnost v vratih, ki so se odpirala na verando. Z drugimi besedami, možnost, da omejimo požar, je bila precejšnja, zato sem skočila skozi stranski vhod obednice in stekla k materi.

Kronika

August — mlatnik

Kar avgust ne skuha,
tudi september ne prekuha.

Kmetove preizkušnje, običajne že po več sto let, če jih poveš v kratki in v vezani besedi, najdejo pri naših ljudeh vedno pojeten odmev. V tem mesecu pripisujejo največji vpliv glede vremena temle svetnikom: sv. Lovrencu 10., Velikemu Šmarnu 15. in sv. Jerneju 24. avgusta ali velikega srpana. Ako je vreme, pravijo, na sv. Lovrenca in na sv. Jerneja dan lepo bilo, v jeseni se tudi ne bo skazilo. Kot staro vinogradniško pravilo navajamo: Če Lovrenc bo jasen, bo grozd strdén, vincar bo glasen, prijetna jesen. Drugo pravilo slove: Ako Lovrenc grozdek ima mehak bo sodec vinčka kaj sladak. Zvezdni utrinki se pogosto pojavljajo v nočeh okrog 10. avgusta, spričo tega jim pravijo solze sv. Lovrenca. Lepo se čuje: Veder čas na Veliki Šmaren, vinščakom rad je blagodaren. Pogosto ugibajo očanci o tehle dveh izrekih: Na Veliki Šmaren jasno vreme, grozdja bo v obilno breme, ali: Jasna Velika maša, sladko vino prinaša.

Sv. Rok (16.) je splošno znan patron zoper rane. Mnogi razlagajo še takole: Svett Rok, vpliven ranocelnik človeških razpok. V Dravljah stoji znana romarska cerkev, posvečena sv. Roku, kjer se zbira k njegovemu godu na tisoče romarjev. V vinogradniških krogih sta mnogo v rabi prislovici: Ako je o sv. Jerneju zrel grozd dobiti, dovolj sladkega vinca boš mogel piti; kakor tudi: Če sv. Janez (29.) že zrelo grozdje najde, blagoslova polne bodo brajde. Na splošno sta udomačena naslednja reka: Sonce velikega srpana grozdje meči, z medom navdana ajda diši; ali pa: Hladne rose sadje in žita zorijo, mnogokrat pa tudi očrvijo. Pridružuje se jima še naslednje pravilo: Da trta lepo zori in tako postane grozdje sladko, mora biti avgust splošno jasen in gorak; ali pa: Meseca višnja je rose treba, kakor človeku vsakdanjega hleba.

Na polju je ta mesec žetev končana. Zgodnje sadje moraš previdno obirati, krompir koplji le ob lepem vremenu, dobro ga posuši in spravi v klet. Zelje in fižol sta že godna za uživanje. Konec meseca se pričenja košnja otave, opravi se mlačev in poseje lan.

Pomembni zgodovinski dnevi: 6. avgusta 1871 je umrl pesnik Miroslav Vilhar, 6. avgusta 1905 pa slikar Anton Ažbe; 28. avgusta 1851 se je rodil pisatelj, politik in ljubljanski župan dr. Ivan Tavčar.

Dan 1. avgusta je dolg 14 ur 37 minut, 31. avgusta pa se že skrči za 1 uro 34 minut.

★

* **Visoki Komisar za povišanje pokojnin.** Nedavno je bila pri Eksc. Visokemu Komisarju delegacija javnih nameščencev in upokojencev, ki jo je vodil predsednik Učiteljskega združenja Metod Kumelj, Društvo državnih in samoupravnih upokojencev pa pa sta zastopala predsednik dr. Ivan Vrtačnik, predsednik upravnega sodišča v p., in dr. Franc Skaberne, načelnik bivše pokrajinske uprave v p. G. Kumelj je Visokemu Komisarju izrekel najprej zahvalo za njegovo blagohotnost, katero je izpričal s svojimi dejanji za državne uradnike in upokojence, ki so morali zaradi vojnih dogodkov zapustiti svoja službena mesta in so se naselili v Ljubljanski pokrajini, in za vse druge njegove ukrepe za podporo najpotrebnejših. Dr. Skaberne je prosil, naj se povišajo tudi prejemki državnih in banovinskih upokojencev, in je pri tej priliki opozoril na obupno stanje železniških delavcev, takozvanih fondovcev, ki prejemajo pokojnine iz raznih skladov, ki so jih bili svoj čas sami ustanovili s svojimi prispevki. Visoki Komisar je odgovoril, da bodo povišane tudi pokojnine državnih upokojencev in upokojencev bivše banovine in da pri tem ne bodo pozabljeni tudi železniški delavci.

* **Službeni list za Ljubljansko pokrajino** prinaša v svoji številki z dne 30. julija naredbi Visokega Komisarja o spremembi predpisov za proizvodnjo in prodajo celuloznega ter o uvedbi kontrolne pristojbine za nekatere vrste izvoznega lesa.

* **Razpis mesta izrednega profesorja za finančno vedo.** Rektorat univerze v Ljubljani razpisuje mesto izrednega profesorja za finančno vedo na juridični fakulteti v Ljubljani. Pravilno opremljene prošnje je treba vložiti najkasneje do 25. avgusta na rektoratu.

* **Elektrifikacija železnic stalno napreduje.** Po intervjuju, ki ga je dal minister Host Venturi zastopniku revije »Carattere«, povzemamo, da je bilo leta 1929. v Italiji samo 700 km železniških prog elektrificiranih. Danes znaša ta številka že 5200, do konca prihodnjega leta pa bo elektrificiranih nadaljnjih 2500 km železniških prog. Ko bo elektrifikacija dosegla 9000 km, ki so v načrtu, bo italijanska železniška uprava prihranila 2 in pol milijona ton premoga na leto. Elektrifikacija železnic predstavlja enega najpomembnejših problemov za uveljavljenje italijanske avtarkije. Prav tako velja načelo, da je treba tudi za vse progovne in vlakovne naprave uporabiti prvenstveno domači material. Že nekaj mesecev so v prometu tovorni vozovi, ki so jih za poizkušnjo napravili v domačih delavnicah iz jekla z namenom, da se zmanjša njih teža in se hkratu prihrani železni material. Zdaj proučujejo možnost, da začno proizvajati vozove iz specialnega jekla in pa vozove iz posebne mešanice z aluminiem. Industrija predeluje večje število voznega parka, električne lokomotive, električne vlake, elektromotorje, avtomotorje na nafto in posamezne vozove. V hitrosti, ki jo dosegajo vlaki, zavzema Italija prvo mesto. Tako doseže električni vlak na progi Firence—Milano 165 km, Bologna—Milano 171 km, Lavino—Rogoredo 176 km, najvišja delna brzina na tej progi pa je 203 km.

* **Cene premoga.** Pristojno ministrstvo je določilo naslednje cene premoga: domači premog, ki mu je primešanih 25 odstotkov inozemskega premoga, z najmanj 6000 kalorijami 400 lir za tono, domači antracit z najmanj 5500 kalorijami 350 lir, ksiloidni lignit z najmanj 4800 kalorijami 250 lir. inozemski premog z najmanj 7500 kalorijami v pristaniških mestih 490 v notranjščini pa 510 lir, inozemski premog, pomešan z največ 10 odstotki dobrega domačega premoga, z najmanj 6800 kalorijami v pristaniških mestih 470, v notranjščini pa 490 lir.

* **Vatikan dobi trgovsko mornarico?** Tržaška »Ultime Notizie« beležijo doslej še nepotrjeno vest, da ima Vatikan v načrtu ustanovitev lastne trgovske mornarice, ki bo plula pod papeško zastavo. Naloga papeške mornarice je bila predvsem, uvažati blago, ki ga najbolj nujno potrebuje Vatikansko mesto. Mornarica naj bi obsegala pet parnikov, ki bi oskrbovali zvezo med Civitavecchio in prekoatlantskimi deželami.

* **Sanitetna avtokolona v Dobrničah na** Dolenjskem. Poročajo nam: V ponedeljek 28. t. m. je dospela v Dobrniče sanitetna avtokolona, katero je v odsotnosti g. cav. dr. Duceja vodil g. dr. Vrhovec. K pregledu je prišlo rekordno število šolske mladine ter odraslih iz vse dobrniške občine. Gg. zdravniki ter gdč. sestre so imeli ves dan obilo opravka, saj je bilo pregledanih nad 250 šolskih otrok ter nad 1280 odraslih. Vsi gg. zdravniki so ves dan vršili preglede temeljito in vestno ter dajali prav vsem podrobna navodila za zdravljenje. Za naporno in požrtvovalno delo, ki ga je izvršilo zdravniško osebje sanitetne avtokolone, smo iz srca hvaležni ter se najtopleje zahvaljujemo. Posebno hvalo pa smo dolžni predvsem predsedniku vlade g. Mussoliniju, ki je blagohotno odredil, da se imajo vršiti zdravstveni pregledi po vsej naši pokrajini. Zadnje dni smo dobili dovolj dežja, ki pa je bil že nujno potreben in težko pričakovan. Suša ni pretila samo uničenju poljskih pridelkov, temveč je ob neznosni vročini bilo tudi pomanjkanje vode. Vreme je zdaj nekoliko hladnejše, pa tudi na polju je vse oživelo in najlepše obeta.

* **Uspešno pokončavanje hroščev.** V letošnjih toplih večerih so se tudi pri nas pojavili hrošči v prav znatnem številu. Marsikod v Ljubljani, v okolici in po Dolenjskem je na drevju videti sledove hroščev. Marsikateri mlad hrast je objeden, kakor da ga je obsekala toča. Vse kaže, da pri nas posvečamo še premajhno skrb za pokončavanje velikega škodljivca, hrošča. Za zgled naj navedemo podatke, ki jih čitamo v nemških listih. Letos so v alpskih deželah prvič začeli širokopotezno pokončavati hrošče s kemičnimi sredstvi. Samo v dveh pokrajinah na Tirolskem, ki sta zadnja leta najbolj občutno trpeli od strani hroščeve nadloge, so letos porabili 10 tisoč kg novega prahu za pokončavanje hroščev. S štirimi motornimi pršilci so novo sredstvo razpihali po gozdovih in grmičevju. Cenijo, da so v obeh okrajih pokončali okrog 50 milijonov hroščev.

* **Tudi na Hrvatskem je vse v znamenju črke »V«.** Od pretekle nedelje dalje je tudi Hrvatska vključena v pokret črke V (Victoria — zmaga). Na vseh cestnih vogalih, na vseh stolpih za plakatiranje in na številnih hišah srečujete črko V. Prve strani hrvatskih dnevnikov prinašajo sporočila o gotovosti zmage držav Osi. Posamezni listi začenjajo objavljati uvodnike v zvezi s propagando črke »V«. Tako pravi glavno glasilo »Hrvatski Narod«, da Hrvati vzklikajo »Victoria!« in živijo v popolnem prepričanju, da je zmaga pred vrati. »Novi list« vidi v črki »V« tudi rimsko petico, torej znamenje za mesec maj in pravi, da maj ni bil naklonjen Angležem, ko so se pri Dunkerqueu umikali iz Evrope. Tudi v Srbiji, še zlasti v Beogradu, je povsod opažati črko »V«.

* **Za preskrbo in napredek bitoljskega okraja.** Bitoljski okrajni glavar Pavlov je sporočil sofijskemu dnevniku »Zori«, da je kriza preskrbovanja bitoljskega okraja premagana tudi v neplodnih predelih. V Bitolj prihajajo zadostne množine žita in letošnja žetev se je izkazala prav dobro. Zdaj so v bitoljskem okraju nujno potrebne regulacije potokov, da bo pridobljenih 15.000 ha plodne zemlje, razen tega pa bodo odstranjena močvirja, od koder se širi malarija. Sploh bo treba v zdravstvenem pogledu še marsikaj storiti. V bitoljski okraj so prispele bolgarske zdravstvene komisije, ki jih prebivalstvo prijazno sprejema. V bitoljskem okraju vlada mir.

* **Kmalu bi bil zgorel, ko si je prižgal cigaro.** V sredo se je v ulici Piera Lombardija v Milanu pripetila nenavadna, razburljiva nesreča. Dominik Zucca, 60letni lastnik delavnice za fina mizarska dela, si je v delavnici prižgal cigaro, pri tem pa je po neprevidnosti zapalil posodo firneža in plameni so v trenutku zajeli nesrečnega mojstra. Obupan je planil na ulico in — podoben goreči bakli — bežal kakor iz uma in klical na pomoč. S težavo so mu mimoidoči pomagali, kolikor so vedeli in znali, a ko so ga prepeljali v bolnico, so zdravniki ugotovili tako hude opekline po vsem telesu, da je njegovo stanje precej resno.

* **Dve smrtni žrtvi prometne nesreče.** Včeraj smo poročali o nezgodi, ki se je v torek pripetila dvema mladima mornarjema, Francu Sanu in Albinu Vassallu, ko sta se skupaj na kolesu peljala iz Trsta proti Muggii, pa sta padla, da so ju s precej hudimi poškodbami prepeljali v bolnico Regina Elena. Kljub skrbni negi zdravnikov je Sano še isti večer izkrvavel, naslednje jutro pa je podlegel tudi Vassallo.

* **Po stopnicah je padel in se ubil.** V bolnici Regina Elena v Trstu je umrl 59-letni delavec Rudolf Gornik iz ulice S. Giusto v Trstu, ki je doma tako nesrečno padel po stopnicah, da je dobil hude poškodbe na lobanji in pretres možganov. V sredo opoldne je poškodbam podlegel.

* **Dve nezgodi s kolesom.** Na kirurški odlelek ljubljanske bolnice so pripeljali Rozo Bobnovo, 14letno posestnikovo hčerko iz Hinj, ki je padla s kolesa in si zlomila levico. — Podobno nesrečo je doživel Anton Janša, 27letni soboslikar iz Loga, ki si je pri padcu s kolesa zlomil desno nogo.

* **Z lipe je padel.** Ko je bil še čas za obiranje lipovega cvetja, se je tudi 53letni Lovro Otrin, urar iz Slivnice, odpravil za tem poslom. Imel pa je smolo, da je padel z drevesa in si nalomil nekaj reber. Od kraja je upal, da se bo pozdravil doma, zdaj pa se je moral zateči na kirurški oddelek ljubljanske bolnice.

BRODOLOMCA

Dva mlada zakonca sta se na poročnem potovanju ponesrečila z ladjo in sta na zasilnem splavu priplula v bližino obale. Zagledala sta zamorce, črne kakor sami živi vragi. Tedaj reče ženka:

— Ljubček, zakliči jim vendar: »Halo, halo!«

— Saj bi, pa ne vem v katerem jeziku.

Iz Ljubljane

Novo lice Ljubljanice

Zdaj, ko se bližajo dela na novi mesarski tržnici zaključku, se jasnejše izoblikuje tudi dokončni izgled Ljubljanice od stare cukrarne pa do Špice. Stari jez pri Špici bo odstranjen, čim bo zgrajena moderna zatvornica pri šempetrski vojašnici. Na ta način bo zagotovljeno stalno visoko stanje vode skozi vse mesto. Smrad, ki se še zdaj za časa prazne struge širi po mestu, bo enkrat za vselej odstranjen. Vendar pa je Ljubljanica, tako struga, ko bregovi in njena neposredna okolica povsem obnovljena, da ni niti malo več podobna strugi pred nekaj leti.

Dela na Špici so končana, oba bregova izdelana in se poševno spuščata v vodo, na levi strani je moderno pristanišče. Lepa izdelava iz rezanega kamna napravi najboljši vtisk. Oba bregova do prulskega mostu imata prehode za pešce in sta posajena s travo in lepimi nasadi. Urejen je tudi prehod okrog Špice. Od prulskega do šentjakobskega mostu sta prav tako urejena oba bregova; na levi strani je drugo pristanišče, ki ima prehod za pešce in lepe nasade. Desna stran je do izliva Gradaščice iz rezanega kamna, leva pa iz betona. Izliv Gradaščice je povsem urejen. Od tod dalje sta oba bregova iz betona, zgornji del pa je poševen, posejan z zeleno travo. Zeleni pas sega do višine, kjer stoji Blaznikova tiskarna. Tamkaj se začne tako imenovani mestni del Ljubljanice. Oba bregova imata visoke betonske stene, z betonskimi zidovi na bregu, ki se dviga navpično.

Najstrožje središče sega od Čevljarskega mostu do trimostja, kjer je bilo na levi strani v načrtu celo šetališče, povezano z monumentalnim stopniščem do podzemskih stranišč. Betonske stene in strmo betonsko zidovje sega na obeh straneh do nove tržnice. Slednja je zgrajena povsem v skladu okolice. Slog Mayerjeve hiše, trimostja, nove tržnice in bregov se prav lepo zliva v celoto. Od zmajskega mostu dalje pa ima Ljubljanica betonske stene in poševne, z zeleno travo posejane bregove. Na obeh straneh je močna lesena ograja, hiteča doli do Kodeljevega, odnosno od Blaznika do Špice.

Kakor se zdaj jasno vidi, je zunanjost Ljubljanice prilagodena svoji okolici in se ravna po izgledu mesta. V njenem teku skozi mesto se že vršijo ali so v načrtu naslednja dela: moderna zatvornica pri stari cukrarni, odstranitev starega jeza na Špici, postavitev novega mostu na Prulah in gradba novega mostu iz sredine nove tržnice, kjer je prostor že pripravljen, na nasprotni breg. Ko bodo še ta dela zaključena, bo zaenkrat konec opravkov z Ljubljanico, ki je zahtevala mnogo dela in truda.

★

u — **Rok za dvojezične napise je včeraj potekel.** Včeraj, v četrtek, je bil zadnji dan za zamenjavo starih slovenskih napisov na obratih z novimi dvojezičnimi. Zdaj so ljubljanske trgovine, tvrdke in sploh javne naprave opremljene z italijanskimi in slovenskimi besedili, po najnovejših navodilih. Italijansko besedilo je nad slovenskim ali na levi. Velikost in vrsta črk sta enaki. Take napisne table so v estetskem pogledu primernejše, kakor pa nekatere, ki so imele napis z različnimi, večbarvnimi pokončnimi in poševnimi črkami. Nekaj napisov je še starih, odnosno takih, ki so bili napravljeni takoj po zasedbi, a le delno ustrezajo predpisom. Z novimi dvojezičnimi napisi je opremljen tudi ljubljanski tramvaj, ki jih ima veliko število. Vsi novi dvojezični napisi so napisani v pravilni italijanščini in slovenščini,

u — **Cigaletova ulica je urejena.** Doslej malo znana in tudi malo prometna Cigaletova ulica bo postala v doglednem času ena najlepših v vsej Ljubljani. Pred kratkim so bile dozidane na levi strani poleg že obstoječih palač še štiri štirinadstropne stanovanjske hiše, od katerih imata dve resda monumentalni pročelji. Cigaletova ulica sega zdaj od Dalmatinove do Prežakove ceste in je na tem odseku delo asfaltirana, delno pa tlakovana z drobnim gramačem in katranizirana. Odsek za sodiščem so tlakovali nedavno. Hodniki za pešce so skoraj v celoti urejeni in asfaltirani. Ulica bo v doglednem času podaljšana čez travnik do Masarykove ceste, od Dalmatinove pa bo speljana pasaža do Frančiškanske ulice, kjer bo povezana s frančiškansko pasažo, ki bo seveda podaljšana do Prešernove ulice. Glede na to bo Cigaletova ulica velikega pomena, saj bo poleg Tyrševe in Miklošičeve ceste tretja neposredna zveza mestnega središča z glavnim kolodvorom. Ob Cigaletovi ulici bodo stale same večnadstropne stanovanjske in trgovske palače.

u — **Manj zlobe, več človekoljubja!** Čas je tak, da bomo še najbolje izhajali z dobrohotno vzajemnostjo in medsebojno pomočjo. Pojavljajo pa se tu in tam izrastki zlobe in škodoželjnosti, o čemer nam priča naslednje pisemce, ki smo ga včeraj prejeli: »Zaradi sedanjih razmer sem dobil precej veliko njivo v najem. Na njivi sem posadil fižol, krompir in še marsikaj, kar se teže dobi. Seveda sem k fižolu postavil fižolovke. Mislite pa si moje začudenje, ko pred dvema dnevoma pridem na njivo in vidim, da ni nobene fižolovke več. Ne vem, ali je tisti, ki je to storil, tako reven, da si ne more kupiti nekaj fižolovk, ali pa je tako zloben, da uživa, če vidi, da trpi drugi škodo.« — Pamet, ljudje božji! Korist od take zlobe je majhna, plačilo zanjo pa bo po pravici zelo občutno.

u — **Cene sadja pri nas.** Oni dan smo brali v »Jutru«, da so zagrebškega župana obiskali zastopniki branjevcev in prodajalcev sadja, ki da so se pritoževali zaradi maksimiranja cen, češ da so cene prenizke. Župan pa ni ugodil njihovim zahtevam, nasprotno, napovedal je še nadaljnje znižanje cen in najostrejše ukrepe proti vsem, ki prodajajo sadje po hišah in tako navijajo cene. Tak ukrep je bil seveda z navdušenjem sprejet med prebivalstvom, saj je sadje glavna hrana otrok in bolnikov. Obenem pa smo brali, da so v Italiji naši novi domovini, znižane cene sadju za 20 odstotkov. To je seveda na mestu in smo vsi zelo hvaležni vladi, ki tako odločno in zvesto brani koristi prebivalstva, kljub resnim in izjemnim razmeram. Ni dvoma, da velja pocenitev sadja tudi za Ljubljansko pokrajino, ki je postala po priključitvi h kraljevini njen sestavni del.

u — **Razdelitev živilskih nakaznic.** Združenje trgovcev sporoča, da bodo trgovci delili nakaznice za živila izključno samo v času od 8. do 9. in od 2. do 4. pričenši z današnjim dnem popoldne do vštetega 4. avgusta. Po preteku tega roka se bodo nakaznice vrnile na mestni prehranjevalni urad. Medtem ko se bodo izdajale karte, se blago ne bo izdajalo. Stranke naj prineso stare nakaznice izpolnjene s seboj.

u — **Nov grob.** Umrl je g. Josip **Gunstek**, višji sodni pisarniški oficial v pokoju. Zapustil je vdovo, dve hčerki in dva sina. Pogreb bo danes ob 16. z žal k Sv. Križu. Pokojnemu blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u — **Maksim Gaspari, Stane Dremelj in Frančišek Smerdu** prirede razstavo svojih del v Jakopičevem paviljonu. K otvoritvi, ki bo v nedeljo 3. avgusta ob 11. uri, vabimo ljubitelje slovenske likovne umetnosti.

u — **Rdečemu križu,** sekciji za socialno pomoč, je daroval neimenovani po Zadružni zvezi v Ljubljani 200 L. Najlepša hvala!

u — **Popravni izpiti.** V učni tečaj, ki se prične 1. avgusta za zamudnike, vpisuje g. Bombač na poljanski gimnaziji. (—)

u — **Strojepisni tečaji — novi — dnevni in večerni** prično 1. avgusta. Zahtevajte prospekt. Trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska 15. — Telefon 43-82.

u — **Na koso je padla.** V bolnico so pripeljali 8letno Ano Lenčetovo, posestnikovo hčerko iz Dobrunj, ki je padla na koso in si prerezala žile in kite na levi nogi. S koso se je ponesrečil tudi 52letni posestnik Janez Selan iz Dobrunj, ki si je prerezal žile in kite ob desnem kolenu.

Italija vabi

Italija ni samo klasična dežela tujskega prometa, marveč tudi domovina vzorne turistične propagande: uspeha v turizmu si pač ne moremo zamišljati brez smotrno organizirane propagandne službe, zakaj lepota sleherne pokrajine potrebuje posredovalca, da množice gostov doma in v tujini stalno opozarja na njo. Med najbolj uspešna propagandna sredstva za tujski promet v Italiji brez dvoma spada sijajno urejevana in razkošno opremljena revija »Italia«, ki jo izdajata »Ente Nazionale per le Industrie Turistiche« in uprava državnih železnic v Rimu na vsake tri mesece, tako da je vsaka številka posvečena novi letni sezoni.

Poletna številka revije, ki je nedavno izšla, prinaša vrsto zanimivih, resnično branja vrednih člankov. Angelo Lipinsky prijetno kramlja o skrivnostnih čarih italijanskega poletja. Obširen članek vabi na obale italijanskega morja. Frangicondo razpravlja o uprizarjanju opernih predstav pod zvezdnim nebom, kakršne so v Italiji že od nekdaj v navadi, pa o organizaciji obmorskih in planinskih letnih kolonij, ki jih prireja GIL leto za letom. Čudovit je opis poletnih doživetij v italijanskih gorah izpod peresa Angela Lipinskega. Carlo Grigioni obširno poroča o lepotah in zanimivostih Dalmacije; prav tako je živ prikaz Albanije, »dežele voda in gora«. Poseben članek razpravlja še o gradnji novega kolodvora v Rimu, stalne rubrike, ki so raztresene vmes, pa nudijo obilico gradiva o vsem, kar utegne zanimati kulturnega popotnega človeka: o umetnosti in arheologiji, o kulturnih prireditvah, o umetniških razstavah, »festah« in revijah ljudskih običajev in noš, o filmu, gledališču in koncertih, pa še o tako praktičnih rečeh, kakor so potovalne razmere, alpinistične prireditve, izleti in taborenja, naravne lepote, lov in ribolov, sport, železnice, avtolinije itd.

Umetniško dovršeni in tehnično na višku so fotografski posnetki, med katerimi ne manjka večbarvnih prilog. Naj bo slika od koder koli — motiv iz kopališča, pogled na žitno polje, tihožitje iz gora ali fragment iz antičnega mesta — sleherna diha živo življenje, da prepričuje in vabi bolj, kakor bi mogla še tako zgovorna beseda. V njih sta zajeta radost in sonce, kakor ju lahko srečaš od Caprija do Benetk, od Grada do Kotora. Sijajni so posnetki nočnih koncertov in opernih predstav v Benetkah, Rimu, Veroni, Firenzi, Milanu in Napulju. Vrsta izbranih posnetkov, med katerimi je spet mnogo uspelih v naravnih barvah, nas povaja v Italijo, ki je manj znana: v lepote njenega planinskega in visokogorskega sveta. Ker si sezone ne moremo misliti brez mode, je ženskemu svetu posvečen poseben kotiček, ki prinaša letne novosti.

V celoti je revija, ki jo ureja dr. Piero Barrera, sijajen primer, kako je treba praktično in aktualno združiti z vrednim in trajnim, in zasluži našo pozornost.

Nekaj škotskega . . .

PISMO IZ AMERIKE

Tim Macpherson je močno zadovoljen. Lice mu kar žari od sreče.

— Kaj si pa danes lepega doživel? — ga vprašajo prijatelji.

— Eh, prijatelji, naj vam povem! Kakor veste, je pred 20 leti odpotoval v Ameriko moj starejši brat. Od takrat nisem čul o njem. Davi pa sem prejel od njega pismo iz Los Angelesa. Presrečen sem, ko vem, da je brat še živ.

— Kaj ti pa piše?

— Ne vem. Poslal je pismo brez znamke. Zato sem pismo takoj vrnil pismonoši.

NEPRIJETNO PRESENEČENJE

Mac Clinstock se je nedavno nepričakovano vrnil s potovanja v Glasgow. Neljubo presenečenje!... V svojem stanovanju je našel ženko v objemu svojega najboljšega prijatelja.

Prevarani mož je ostal priseben, kakor se to spodobi polnokrvnemu Škotu.

Počasnega koraka je pristopil k svoji pisalni mizi, vzel iz predala samokres in je gromko zapovedal skesanima ljubimcema:

— Postavita se drug za drugega, da vaju ustrelim z enim samim strelom!

CENEJŠE!

V Grenochu na Škotskem so imeli imenitno svatbo. Edvard Woodry se je poročil z zalo in bogato rojakinjo Margareto. Ko je po poroki minilo nekaj dni, je mlada ženica sramežljivo vprašala moža:

— Dragec, kako si pa živel prej, preden si se poročil z menoj?

— Cenejše! — je mirno odvrnil Edvard Woodry.

NOSAČ

Na ulici v Glasgowu je čistokrven Škot vprašal postreščka:

— Za koliko penijev mi ponesete ta dva kovčega na kolodvor?

— Za prvi kovčeg je pristojbina dva penija, za drugega pa samo en penij — je dobrodušno pojasnil nosač.

— V redu. Sam ponesem prvi kovčeg, vi pa vzemite drugega — je odločil čistokrvni Škot.

Ob vsaki priliki se spomnite, da imajo oglasi v »JUTRU« vedno velik uspeh!

KLIŠEJE ENO IN VEČBARVNE Jugografika SV. PETRA NASIP ŠT. 23

Everest

MOD. 90 PORTATILE

È la macchina per scrivere che riassume le qualità del prodotto d'alta precisione. È fornita, dietro richiesta, nel colore che più risponde al vostro gusto e col tipo di carattere che meglio interpreta la vostra personalità

MOD. 90 PRENOSLJIV

je pisalni stroj z vsemi lastnostmi najnatančnejšega izdelka. Na zahtevo lahko dobite stroj take barve, ki najbolj ugaja Vašemu okusu in s takimi črkami, ki najbolje označujejo Vašo osebnost.

S. A. SERIO - MILANO

Italijanski tečaj

LXXV.

Le frasi più usate fra avventori e venditori. 6. Kupčija se sklene. L'avventore prènde l'articolo.

A. Ebbène, prèndo questo qui. V. Ve lo incarterò sùbito. Pòsso servirvi in qualcos'altro? A. Grazie.

A. Piglierò questo e quello là. V. Ve li devo mandare a casa? A. Grazie, non occorre, è un fagotino piccolo e lo porterò io stesso. — Mi fareste piacere; Via Puccini, 3. Ma ne ho bisogno per stasera. V. State tranquillo, signore, fra mèzz'ora avrete la ròba in casa, ve la mando sùbito per il galoppino.

A. Mi sòno deciso per questo qui. V. Va benissimo. Vi occorre altro? A. Nièntе, per il momento.

7. Kupec plača. Il compratore paga.

A. Ècco il vòstro avere. V. Vi ringrazio, signore.

Se, com'è il caso nella maggior parte dei negòzzi, si paga alla cassa, il commesso addetto alla rispettiva véndita c'indirizzerà con un appuntino alla cassa(dicèndo: »Favorite pagare alla cassa, signore«.), dove, a nòstro turno, pagheremo e riceveremo bèll'e involtata la nòstra mèrce. Ècco un biglietto da cènto, favoritemi il rèsto. V. Ècco il rèsto. Vi ringrazio.

A. Ci avreste da cambiarmi cinquecènto lire? Non ci ho spiccioli. V. Sì, vi pòsso accomodare. Èccovi il rèsto. — Mi dispiace signore, non ci ho da farvi il rèsto. A. E allora, come si fa? V. Se volete, manderò il garzone a cambiare. A. Va bène, fatemi questo piacere.

A. Buòon giorno (buòna sera). V. A rivedervi, signore.

Vocàboli.

Incartare zaviti (v papir), involtare (invòlto) zaviti, mandare poslati, il fagòtto sveženj, cula, il fagottino=un piccolo fagotto, tranquillo miren, brez skrbi, il galoppino tekač, decidere skleniti, decidersi odločiti se, l'avere imetje, la cassa blagajna, addetto dodeljen, rispettivo dotičen, indirizzare qd nasloviti, napotiti koga na koga, l'indirizzo naslov, indirizzarsi a qd obrniti se na koga, l'appunto zaznamek, beležka, prèndere appunti zabeležiti, un appuntino=un piccolo appunto, appunto je tudi prislov in pomeni: ravno, baš, appunto ella ravno ona, appunto ora ravno sedaj, il turno vrstilni red, a nòstro turno od naše (svoje) strani, è il nostro turno mi smo na vrsti, accomodare popraviti, tukaj: postreči.

Qualcos'altro, nient'altro, null'altro.

Za qualcòsa nekaj, nièntе, nulla nič stoji predlog di: qualcosa di nuòvo, nièntе, di buòno, nulla di bèllo, le nedoločni zaimek altro se priklopi brez di: nekaj, nič drugega.

Si vede, si tròva ecc. v zvezi z zaimki.

Vemo že, da se v vsakdanjem govoru namesto: (noi) vediamo lahko in tudi često reče: (noi) si vede. Poleg tega ima ta oblika pomen: vidijo, človek vidi, vidi se; rabimo jo tam, kjer ne moremo ali nočemo povedati, kdo vidi. V zvezi s to obliko rabimo često tudi zaimke: mi, ti, lo, la, ci, vi, li, le (me, te, se, ga, jo, nas, vas, jih). V tem primeru stojijo ti zaimki pred »si« mi si vede vidijo me, ti si vede vidijo te (vidi se me, vidi se te) itd. Pazimo na razliko: noi si vede=vidimo, ci si vede vidijo nas (vidi se nas). Le kadar pride »si« skupaj z »ne«, stopi predenj in se spremeni v »se«: se ne vede vidi se ga, jih. Si parla della guèrra? Se govori o vojski? Sì, se ne parla molto. Da mnogo se govori, o njej. Si vede dei soldati nelle strade? Sì, se ne vede. Vidi se jih. Ker pa je refleksivna oblika tudi nadomestek za trpno (pasivno), se pri osebku v množini postavi lahko tudi glagol v množino in reče: Si vedono dei soldati? kakor: Nella libreria si vendono libri, quaderni ecc.

Pomni: Quando si è pòveri (ne: pòvero) kadar je človek reven. Pridevniki in deležniki, ki se nanašajo na nedoločni (osebek) si, stoje v množini.

Kulturni pregled

Neznana Donizettijeva zapuščina. Guido Zavadini, varuh Donizettijevega muzeja v Bergamu, rodnem mestu velikega skladatelja, je te dni izdal katalog, ki našteva 616 skladb bergamskega mojstra, raztresenih po raznih državnih in zasebnih zbirkah v Italiji in drugod. Od tega števila je bilo izdanih 175 skladb, med tem ko je ostala 441 skladba ne samo neizdana, ampak vobče neznana. Katalog je izšel v založbi »Istituto Italiano d'Arti Grafiche« pod naslovom »Gaetano Donizetti — Vicende della sua vita artistica e catalogo delle musiche su documenti inediti« ter vsebuje bogato gradivo za Donizettijev življenjepis. Iz spiska skladb, naštetih v katalogu, zvemo da Donizetti ni bil samo rodoviten skladatelj oper, temveč — kar je mnogo manj znano — tudi enako plodovit avtor komornih skladb in duhovne glasbe. Mimo 19 kvartetov za godala, izmed katerih so izvajali doslej samo enega (pred kakimi 12 leti v milanskem »Teatro del Popolo«), je napisal tri kvintete, en septet, 15 simfonij, mnogo koncertov za gosli, rog, violončelo in harfo, poleg sonat, variacij in raznih krajših del, pesmi, več maš, en oratorij, mnogo kantat ob spremljavi klavirja ali orkestra ter obilo vaj za kontrapunkt in fugo.

Stotridesetletnica dr. Dimitrija Demetra. Dne 21. julija je bilo 130 let, kar se je v Zagrebu rodil pozabljeni književnik dr. Dimitrije Demeter kot sin priseljene grške rodbine. Grški jezik mu je v mladih letih še tako dobro tekel, da je šestnajstleten spisal v novogrščini dramo »Virginija«. Demeter je v Zagrebu dovršil osnovno in latinsko šolo. Filozofijo je študiral v Gradcu, se odtod preselil na Dunaj in začel z medicino, iz katere je promoviral v Padovi. Najprej si je izbral zdravniški poklic, kasneje pa ga je opustil in se posvetil gledališču. Nekaj časa je urejal »Narodne Novine«. Največ svojih moči je posvetil hrvatskemu gledališču kot dramski pisatelj, dramaturg (1860), gledališki tajnik in umetniški ravnatelj. Demeter je umrl dne 24. junija 1872 v Zagrebu. Pokopan je v Arkadi preporoditeljev.

Demetrova delavnost je imela najprej organizatorski pomen; ta ugotovitev pa ne zmanjšuje vrednosti njegovega književnega dela. Napisal je: »Dramatička pokušenja«. Z. 1838, Ljubav i dužnost, Krvna osveta; »Grobničko polje« Z. 1842; druga »Dramatička pokušenja« Z. 1844, med katerimi je poleg drugega »Teuta«, tragedija v 5 dejanjih. Libreta za Zajčevi operi »Ljubav i zloba« in »Porin« sta bila Demetrovo delo; razen tega je prevedel okrog 50 komadov gledaliških, pisal pesmi itd. Demetrove pesmi imajo herojsko in patetično noto svoje dobe,

Otvoritev glasbene in gledališke akademije v Sofiji. Ob začetku nove gledališke sezone bo v Sofiji otvorjena glasbena in gledališka akademija. Bolgarsko Narodno gledališče v Sofiji pripravlja za otvoritev sezone bolgarsko opero »Cveta« pok. skladatelja Atanasova. Bolgarski balet pripravlja »Nestinarko« Goleminova. Dr. Filov, predsednik bolgarske vlade in minister prosvete, je odredil, da se v Skoplju otvori Narodno gledališče.

SPORT

Ti so pa od Primorja...

Enajstorica druge stranke v nedeljski spominski tekmi z Ilirijo

Včeraj smo si od blizu ogledali ilirijanskih enajst ljudi, ki bodo v nedeljo branili svojo staro slavo. Danes pa naj za reklamo seveda privoščimo še onim fantom, ki bodo v nedeljo črno-belo oblečeni, nekaj vzpodbudnih besed. Preveč si kar ne upamo govoriti o njih, saj so še vedno tako nagle jeze kakor svoje dni.

Svetišče bo čuval Starec, tisti lepi fant, ki je še v »najboljših« letih in mu zato tudi za nogomet še ni zmanjkalo moči. Že od nekdaj je zelo nežen dečko, še celo tisto okroglo usnje, je vedno z veliko nežnostjo prinesel v naročju na igrišče in skrbno položil na mehko travico. Pred njim bosta kazala svojo »mehkobo«, pod noge nekoliko okrogli Vinko Jug in pa seveda nepogrešljivi in neizogibni Hassl. Če kdo izmed slovenskih sportnikov zasluži kolajno, je on sigurno. Kar pomislite, kaj že vse je storil za nogometni sport pri nas. Pa tudi sicer ni kar tako... Motocikel ima, pa radio in še okrog 90 kg povrhu. Toda kljub temu bo v nedeljo tako lepo jadral z rokami po igrišču, da ga bo kar milo gledati. V sredini bodo najbrž bolj počasi igrali — Pišek, Slamič in Zemljak! Vsem se krepko, posebno okrog pasu, pozna dolga nogometna pavza. Pišek je stari šiškar in ga večkrat prime, da na cesti »pritegne« po kakšnem kamnu, če ga nihče ne vidi. Pa če bi ga prav, saj ima svoje čevlje.

O Slamiču bi lahko veliko govorili že zaradi tega, ker je sam po sebi velik in najmanj dvakrat tako obilen kakor nekdaj. Naj povemo še najnovejše o njem. Zdaj je postal celo virtuoz — na orglice, na štiri luknje. Morda bo tudi na igrišču kakšno zagodel, saj sape bo imel dovolj. Zemljakov Pavle, njemu je najbrž še najbolj hudo po nekdanjih lepih nogometnih dneh. Zato si je tudi izbral poklic, da ima pri desni nogi vedno predmet, ki ga lahko brca in stopa nanj. Komaj že čaka na nedeljski dvoboj.

Prednja vrsta je cela tankovska divizija: Uršič, Jež, Erman, Slapar in starejši Jug. Prvi je že včasih rad pokazal svoje tankovske zmožnosti posebno proti vratarjem. Po navadi je zmagal on. V nedeljo bo morda še huje. Lute Jež: star Bežigrajčan, star nogobrcar. Še zadnje čase se je podil za žogo pri Ljubljani. Kadar on »oslini« s tisto dolgo nogo, naj zadene žogo ali nogo, vselej je učinek siguren. Ermanov Dolfe je posebno v spominu nekdanjim ljubljanskim vratarjem. Pa ne vratarjem po hišah, temveč onim na zelenem polju, ki nikoli niso mogli tako dobro zapreti svojih vrat, da ne bi žoga z njegove noge našla poti čez prag. Poznajo ga tudi še vsi njegovi »kibici«, saj je bil on up in nada naših rojakov, kadar je šlo za nohte. Slaparjev Franci je tudi še med tistimi, ki ne morejo živeti brez nogometa. Ni dolgo tega, odkar je spet začel resno. Samo z rokami si naj preveč ne pomaga tako kakor nekoč, pa bosta v nedeljo z Jugom na desenem krilu gotovo lepo vozila.

Zdaj veste, kdo bo pri belo-zelenih in kdo pri črno-belih! Morebitne izpremembe si pridržujejo nastopajoči, mi jih bomo pa tudi pravočasno objavili, da ne bo nikjer zamere. Udarili pa se bodo pošteno, mi pa pojdemo na igrišče, da bomo zadovoljni vsi!

Čitamo še...

»La Gazzetta dello Sport« z dne 30. t. m. objavlja na vidnem mestu ponovno napoved, češ da bo 15. avgusta že večkrat napovedana kolesarska dirka iz Gorice v Ljubljano in nazaj mimo Trsta spet v Gorico. Pokroviteljstvo nad prireditvijo sta prevzela federacija soških fašističnih bojevnikov in pokrajinski odbor CONIA v Gorici. Za zmagovalce je nacionalni direktorij stranke pripravil zelo lepa darila. List ugotavlja, da se bo s to prireditvijo prav za prav začelo tudi plodonosno aktivno delo med slovenskimi kolesarji, ki bodo potem kasneje slej ali prej tudi navezali stike s kolesarji iz ostalih krajev Države. Podrobnosti razpisa z opisom proge so že predložene kolesarski federaciji in bodo verjetno kmalu objavljene.

Med številnimi razpusti sportnih organizacij vseh vrst, ki jih je odredil poverjenik za sport in planinstvo na Hrvatskem, je bil prizadet tudi SK Čakovečki iz Čakovca z znano nogometno enajstorico, ki je do zadnjega sodelovala v prvenstvenem tekmovanju Ljubljanske nogometne podsaveze in je tudi po reorganizaciji bivšega JN Saveza do zadnjega vztrajala, da bi hotela ostati pod okriljem ljubljanske centrale.

Hrvatska atletska zveza je pred kratkim pregledala vrste atletskih sodnikov in samo določenemu številu izmed njih omogočila nadaljnje izvajanje njihovih funkcij. Med imeni atletskih sodnikov, ki bodo lahko tudi v bodoče opravljali svoje dolžnosti na hrvatskih tekališčih, čitamo tudi ime Ljuba Vidmajerja, znanega pionirja slovenske atletike in poznejšega dolgoletnega nogometaša v ljubljanski Iliriji.

Za minulo nedeljo so se v Zagrebu silno veselili težko pričakovanega nogometnega dogodka, in sicer v obliki gostovanja zagrebške Concordije proti Hajduku v Splitu. Ta tekma naj bi štela v konkurenci za veliki pokal in zagrebški »zeleni« so bili že pripravljeni za potovanje na morje, ko je naenkrat prispela Hajdukova brzojavka, da je tekma prepovedana, razloge pa da bodo sporočili pismeno. Po vsem tem je torej zdaj prav tako kakor ves ta čas od aprila dalje čisto negotovo, ali in kdaj se bo dala ta tekma odigrati. Pravijo, da ji je na poti mnogo zaprek, med njimi tudi nekatere take, ki nimajo s sportom nič skupnega.

Nedavna atletska tekmovanja za francosko prvenstvo so se končala s precej skromno bilanco. Da bodo čitatelji nekoliko presodili sedanjo višino francoske atletike, ki seveda močno trpi v sedanjih neurejenih razmerah, navajamo nekatere glavne izide iz nekaterih najbolj poznanih disciplin. Tako so zmagali na 100 m Valmy z 10.5 (vsekakor novim francoskim rekordom) na 200 m isti s časom 21.7. na 400 m Joye s časom 50.5, na 1.500 m Breans s časom 4:01.8, na 5.000 m Pujazon s časom 14:35.4, na 10.000 m Lalanne s časom 32:03.4, na 110 m z zaprekami Sapin s časom 15.7, v teku na 400 m z zaprekami Joye s časom 55.6, v skoku v višino Lapointe z znamko 1.85 m, v skoku v daljino Sorrondo z znamko 6.93 m, v troskoku Joanblacq z znamko 13.92 m, v skoku s palico Crepin z znamko 3.60 m, v metu diska Babennerie z znamko 42.33 m, v metu kladiva Broca z znamko 41 m in v stafeti 4 × 100 m klub Tarbes s časom 43.8.

★

Slovenska kolesarska zveza — Ljubljana (službeno). Redna seja upravnega odbora zveze in Ljubljanske podzveze bo danes (v petek) ob 20. v prostorih kavarne Vospernik, Stari trg 34. Prosimo vse odbornike, da se seje udeleže točno in polnoštevilno, ker se bo razpravljalo o zelo važnih zadevah. — Tajnik.

Moška in damska lahkoatletska sekcija ŽSK Hermeša je poleg rednih treningov v atletiki uvedla za svoje članstvo tudi telovadbo. Vaje za člane bodo odslej redno vsak ponedekjek, sredo in petek od 18. do 20., za članice vsak ponedeljek in četrtek ob istem času na stadionu ŽSK Hermesa. Načelnik.

Iz Spodnje Štajerske

Velika kolesarska tekma je bila prirejena v Mariboru in so se je poleg domačinov udeležili tekmovalci iz Gradca, Celja in Slovenjega Gradca. Z graško ekipo je prišel tudi okrožni sportni vodja. Gradčani so odnesli vrsto zmag.

Gobarji na delu. Po vsem Štajerskem je letos na delu polno gobarjev, ki si hočejo zagotoviti prehrano s tem redilnim darom božjim in bi se radi oskrbeli tudi za zimo. Na trgih se pojavlja nekaj gob, toda vse bolj teknejo one, ki jih gobarji sami nabero. Od prvih julijskih neviht do novembra bodo štajerski gozdovi polni lovcev na gobe. Listi prinašajo navodila, kako je treba spoznavati gobe in kako se je treba varovati pred zastrupljenjem.

Ugibanja o letošnjem vinskem pridelku. Kakšen bo letošnji letnik? vprašuje graška »Tagespost«. Pravi, da je sicer še zgodaj odgovarjati na to vprašanje. Toda po končanem trsnem cvetju se že lahko reče kakšna beseda. Je upravičeno upanje, da bo trgatev dobra. Odganki so bili letos s cvetjem vred za dva do tri tedne poznejši kakor druga leta, kar pa vinogradnika ne skrbi. Trsje je cvetelo pod ugodnim soncem, vendar so izgledi v zapadnih nemških pokrajinah ugodnejši kakor na jugu, kjer v glavnem uspevata silvanec in portugalka.

Smrtna nesreča v kamnolomu. Pri cestnih delih v Drenovcih je bil zaposlen delavec Jakob Savec. Ko je imel opravka v kamnolomu, ga je zadela nesreča. Velika skala se je zgrudila nanj in mu prizadejala tanko hude poškodbe, da je kmalu nato izdihnil..

Pred voditeljskim zborom Štajerske domovinske zveze v Mariboru je preteklo nedeljo govoril vodja voditeljskega šolanja Friderik Schmidt. Izvajal je: Kri in rod sta Nemcem najvišji zakon. Vojaštvo je temeljni značaj nemškega naroda. Kdor hoče voditi, mora biti sposoben in zaupanja poln v narodnosocialistično idejo. Le tako je bilo mogoče ustvariti nepremagljivo enoto med poveljujočimi in poslušnimi. V tem je korenika nemške nepremagljivosti. Vodstvo Evrope je v nemških rokah, njena skupnost pa se kaže v borbi proti boljševizmu. Friderik Schmidt je zatrdil, da nemški narod nikoli ni stremel po svetovnem gospostvu. Ker pa lahko samo nemški narod prepreči svetovno gospostvo Židov, so si London, Moskva in Chicago segli v roke. Sedanja borba bo odločila o evropski usodi v bodočem tisočletju.

Nemški tečaji so se pričeli na Bledu, v Šmartnem pri Litiji, v Selih pri Kamniku in v Šmartnem v Tuhinju. Nemski listi poročajo, da je zanimanje za tečaje prav znatno in da se mladi koroški učitelji in učiteljice prav dobro počutijo med Slovenci.

Iz Novega mesta

n— **Težko pričakovan dež.** Po zadnjih prav pasje vročih poletnih dnevih se je že v nedeljo zvečer občutno ohladilo ozračje in vsa znamenja so kazala, da bomo dobili tako zaželjeno spremembo vremena. Ponoči je res pričel padati dež, ki je namočil žejno zemljo in je z majhnimi presledki trajal skoraj ves ponedeljek. V torek zjutraj je ponovno posijalo sonce, ki se je pa kmalu skrilo za temnimi oblaki in šele opoldne se je nebo ponovno zjasnilo in vse popoldne je vladalo krasno poletno vreme, ki so ga pridno izkoristili kopalci. Večerno gosto posejano zvezdno nebo pa ni obetalo najboljšega vremena in v sredo v zgodnjih jutranjih urah je pričel dež ponovno namakati izsušeno zemljo, ki je bila že tako zelo potrebna blagodejne moče. Dežja so bili prav veseli vsi kmetovalci, ki so že živeli v strahu, da ne bodo mogli pravočasno posejati ajde.

n— **Zapadli davki.** V smislu člena 148 zakona o neposrednih davkih je že 1. julija dospel v plačilo tretji četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, rentnine, družbenega davka, davka na neoženjene osebe, davka na poslovni promet in vojnica. 15. avgusta pa zapade v plačilo prvi polletni obrok zemljarine, na kar se opozarjajo vsi davkoplačevalci.

n— **Nova bolniška oskrbovalnina.** S 1. avgustom stopi v veljavo novi pravilnik o bolničnih pristojbinah za zdravljenje v javnih bolnicah, pod katerega pripada tudi tukajšnja ženska pokrajinska bolnica. Po tem pravilniku znaša od 1. avgusta v novomeški bolnišnici oskrbovalnina: III. razred 15 lir dnevno, II. razred 30 lir dnevno in I. razred 45 lir dnevno. S plačano oskrbovalnino so kriti tudi vsi stroški zdravljenja izvzemši stroške za rentgenske preglede in rentgensko slikanje, ki se morajo plačati po posebni tarifi.

n— **Promenadni koncerti.** Že dalj časa prireja godba novomeške vojaške posadke dvakrat tedensko promenadne koncerte, katerim v velikem številu prisostvuje prebivalstvo. Odslej bodo koncerti vsako soboto in nedeljo in sicer ob sobotah v mestnem parku, ob nedeljah pa na Glavnem trgu. Pričetek bo vedno ob pol 19. uri.

Radio Ljubljana

Petek, 1. avgusta.

7.30: Vesti v slovenščini. 7.45: Pesmi in melodije, v odmoru ob 8. napoved časa. 8.15: Vesti v italijanščini. 12.30: Vesti v slovenščini. 12.45: Operetna glasba. 13: Napoved časa in vesti v italijanščini. 12.45: Operetna glasba. 13: Napoved časa in vesti v italijanščini. 13.15: Službeno vojno poročilo v slovenščini. 13.17: Plesna glasba pod vodstvom M. Arlandija. 14: Vesti v italijanščini. 14.15: Orkestralna glasba pod vodstvom m. Barzizze na ploščah. 14.15: Vesti v slovenščini. 17.15 do 18: Koncert sopranistke Pavle Lovšetove in basista Friderika Lupše. 18: Italijanska ura prof. dr. Stanka Lebna. 19.30: Vesti v slovenščini. 19.45: Komorna glasba. 20: Napoved časa in vesti v italijanščini. 20.20: Predavanje v slovenščini. 20.40: Orkester pod vodstvom m. Zema. 21.15: Pisana glasba. 21.30: Koncert organista prof. Pavla Rančigaja. 22: Koncert violinista Viktorja Emanuela, pri glasovirju Cesarina Buonerba, v odmoru vesti v slovenščini. 22.45: Novice v slovenščini.

ZLIKANE HLAČE

Stopil je Škot v neko trgovino na Glavnem trgu Edinburgha.

— Koliko stane likanje hlač? je vprašal nameščenko.

— Deset šilingov.

— Potem mi zlikajte samo eno hlačnico. Grem h fotografu in se bom dal fotografirati samo v profilu.

Obnovite naročnino!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Kdor išče službe, plača za vsako besedo L. —.30, takse L. —.60, za dajanje naslova ali za šifro L. 1.—. Najmanjši znesek je L. 7.—. Za ženitve in dopisovanja se računa vsaka beseda po L. 1.—, taksa L. —.60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 20.—. Za vse druge oglase pa stane vsaka beseda L. —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L. 2.—. Najmanjši znesek je L. 10.—.

Službo dobi
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Dobrega mizarja
za pohištvo sprejmem takoj. Mrak Jožef, Glince, Ločnikarjeva 7. 13602-1

Gospodično
veščo oskrbovanja in vzgoje otrok iščem k dvema otrokoma. Znanje kakega tujega jezika zaželeno. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiva«. 13611-1

Službe išče
Beseda L —.30, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 1.—.

Dekle išče službo
ki zna samostojno kuhati in druga dela. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dekle«. 13609-2

Pohištvo
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Boljše pohištvo
za spalno sobo kupim. — Ponudbe: Bernik, poštni predal 151, Ljubljana. 13587-12

Prodam
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Naprodaj:
1 Helioluxlampe, 1 namizni ventilator, 2 ovčji koži. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 13597-6

Kupim
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Voz zapravljivec
lep, dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Cena navedena«. 13593-7

Perzijske preproge
in one bosanskega izvora, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Privatnik«. 13585-7

Stanovanje odda
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Štirisob. stanovanje
visokopritlično, komfortno, oddam s 1. septembrom. — Groharjeva 22, Mirje. — Ogled od 4. ure naprej. 13601-21

Stanovanja išče
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Dvo- ali trisobno stanovanje
za dve osebi iščem za takoj ali pozneje. Naslove prosim pustiti Gregorčičeva ul. 14 hišniku. 13600-21a

Štiri- ali petsobno stanovanje
v sredini mesta, z vsemi pritiklinami, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Petsobno«. 13594-21a

Dvosob. stanovanje
s kopalnico na periferiji iščeta zakonca brez otrok za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točen plačnik« 50«. 13588-21a

Avto, moto
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Ford limuzina
skoraj nov, z novimi gumami, naprodaj. Ogledati: Tomačevo 72, Ljubljana. 13610-10

Tovorni avto
najmanj 5 ton nosilnosti kupim. Ponudbe: Bernik, poštni predal 151, Ljubljana. 13586-10

Kolesa
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Novo damsko in moško kolo
poceni naprodaj. Frančiškanska 10, dvorišče. 13613-6

Sobe išče
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Prazno sobo
s posebnim vhodom ali enosobno stanovanje v sredini mesta, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Točna plačnica«. 13592-23a

Opremljeno sobo
za dve osebi, s souporabo kopalnice, iščem takoj. — Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Takoj soba«. 13494-23a

Sobo odda
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Sobo
lepo opremljeno, čisto, mirno, s kopalnico, za eno osebo, oddam takoj. — Vprašati: Čeplak, Bežigrad št. 7. 13612-23

Posest
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Stavba
za manjše industrijsko podjetje v Ljubljani naprodaj. Informacije Opekarska cesta 17, pritličje, desno. 13584-20

Živali
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Moder papagajček
Keko, bolehen, je ušel. — Najditelj naj ga vrne proti nagradi: Cichocki, Gosposka 3-II. 13597-27

Izgubljeno
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Zlata vreden je dober življenj. nasvet!
Dobite ga pri nas na podlagi horoskopa, ogledala Vašega značaja in Vaše usode. — »FATA«, astrološka posvetovalnica, Ljubljana, Masarykova c. 14-I., levo, telefon 29-70, poštni predal 93. 13529-37

Dragocenosti
Beseda L —.60, taksa —.60, za dajanje naslova ali za šifro L 2.—.

Interprete giurato
della lingua italiana, zapriseženi tolmač za italijanski jezik dr. Mikuletič Fortunat, Kralja Petra trg 9 — tel. 34-32. 36-31

INSERIRAJ V „JUTRU"!

Oglasni oddelek Jutra
posluje neprekinjeno
od 8. do 18.
Telefon za oglasna naročila in naslove 31-25

Impresa comunale pompe funebri Lubiana
Mestni pogrebni zavod Ljubljana

†

Umrl nam je naš ljubljeni soprog, dobri oče, brat in stric, gospod

Josip Gunstek

viš. sodni pisar, oficijal v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v petek, dne 1. avgusta t. l. ob 4. uri popoldne z žal — kapele sv. Andreja — k Sv. Križu.

LJUBLJANA — BOŠTANJ, dne 30. julija 1941.

Žalujoči: IVANA — soproga; VERA, JOSIP, MARIJA in SLAVKO — otroci, in ostalo sorodstvo.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Stanko Virant. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Fran Jeran. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.